

PIERWSZA Solidarność

NR Specjalny • GRUDZIEŃ 2011

CENA: GRATIS LUB DOWOLNA KWOTA NA KONTO KLUBU WIR

BIULETYN KLUBU
WIĘZIONYCH, INTERNOWANYCH,
REPRESJONOWANYCH – BIAŁYSTOK

Proletariusze wszystkich krajów, łączcie się!

Trybuna Ludu

ORGAN KOMITETU CENTRALNEGO POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Nr 283 (11611) Rok wyd. XXXIII WARSZAWA, poniedziałek 14 grudnia 1981 r. Numer 1.297-798 egz. Cena 2 zł AAA

WOJCIECH JARUZELSKI: Zwracam się do wszystkich obywateli – nadeszła godzina ciężkiej próby. Próbie tej musimy sprostać, dowieść, że Polski jesteśmy warci!

Ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego Rada Państwa wprowadziła stan wojenny na obszarze całego kraju

Przemówienie gen. armii W. Jaruzelskiego

OBYWATELI I OBYWATELK!
POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Zwracam się do Was jako żołnierzy i jako szef rządu polskiego. Zwracam się do Was w sprawach wagi najwyższej. Odczytuje nasza nieszczęśliwa nad przepaścią. Odczytuje nasz naród, wzywający do przetrwania. Odczytuje ten naród, który pragnie przetrwać. Odczytuje ten naród, który pragnie przetrwać. Odczytuje ten naród, który pragnie przetrwać. Odczytuje ten naród, który pragnie przetrwać.

Przebieg sytuacji politycznej w Polsce jest niezwykle trudny. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń.

W tym momencie musimy podjąć trudną decyzję. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać.

W tej sytuacji musimy podjąć trudną decyzję. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać.

OBYWATELI I OBYWATELK!
Przebieg sytuacji politycznej w Polsce jest niezwykle trudny. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń.

W tym momencie musimy podjąć trudną decyzję. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać.

Przebieg sytuacji politycznej w Polsce jest niezwykle trudny. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń.

W tym momencie musimy podjąć trudną decyzję. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać.

OBYWATELI I OBYWATELK!
Przebieg sytuacji politycznej w Polsce jest niezwykle trudny. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń.

W tym momencie musimy podjąć trudną decyzję. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać.

Przebieg sytuacji politycznej w Polsce jest niezwykle trudny. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń.

W tym momencie musimy podjąć trudną decyzję. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać.

OBYWATELI I OBYWATELK!
Przebieg sytuacji politycznej w Polsce jest niezwykle trudny. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń. Wymaga on od nas, abyśmy byli gotowi do poświęceń.

W tym momencie musimy podjąć trudną decyzję. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać. Musimy zdecydować, czy chcemy przetrwać.

Proklamacja Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego

Wobec całego narodu polskiego i wobec całego świata przegnamy prawo do niedzielnego odpoczynku. Wobec całego narodu polskiego i wobec całego świata przegnamy prawo do niedzielnego odpoczynku.

Jeszcze Polska nie zginęła póki my żyjemy.

Oceny stanu wojennego

W listopadzie 2010 r. 41 proc. osób zapytanych przez TNS Pentor o ocenę słuszności wprowadzenia stanu wojennego uznało, że jego wprowadzenie było uzasadnione. 33 proc. badanych wyraziło pogląd, że wprowadzenie stanu wojennego było nieuzasadnione, a 27 proc. nie miało w tej sprawie wyrobionego zdania. Z badań Pentora na przestrzeni 15 lat wynika, że uniknięcie agresji ze strony Związku Radzieckiego jest argumentem, który najczęściej wskazują ankietowani jako motyw wprowadzenia stanu wojennego. W 2010 roku tę przyczynę wskazało 33 proc. badanych. 19 proc. ankietowanych uważało, że wprowadzanie stanu wojennego miało zapobiec rozpadowi państwa...

cd. na str. 1

Do generała

Za słowa kłamstwem splugawione
Za mundur bratnią krwią splamiony
Za ręce siłą rozłączone
Za oczy dziecka przerażone
Obróć swój tryumf w partyjnej chwale
Naród dziękuje Ci generale

Za pogrom braci bez litości
Za mundur wojska zbezczeszczonego
Za mękę strasznej bezlitości
Za ból rozłąki z mężem żony
Za łzy i rozpacz samotności
Ciesz się, żeś działał tak wspaniale
Naród dziękuje Ci generale

Za połamane pałką kości
Za koszmar walki brata z bratem
Za nienawiści siew i złości
Za to, że żołnierz stał się katem
Za znów zdławiony świat wolności
Pomnik swych zasług wzniosłeś trwale
Naród dziękuje Ci generale

Za nałożone znów kajdany
Za zbrodnie
Za fałsz przemówień wyświechtany
Za podłość zdrajców między nami
Za język prawdy zakazany
Wypnij na Kremlu pierś po medale
Naród dziękuje Ci generale

Naród śle swe podziękowania
Żeby Ci legły jak kamienie
Przypnij je śpiesznie bez wzdygania
Może obudzą twe sumienie
Bo generale nie znasz godziny
Gdy przed największym dowódcą świata
Złożysz ostatni raport za czyny
Z piętnem Kaina – krwią swego brata

*autor nieznany
(wiersz powstał na początku 1982.)*

Oceny stanu wojennego

General Wojciech Jaruzelski – „Wprowadzenie stanu wojennego było najtrudniejszą decyzją mojego życia. Ale miałem dostateczną wiedzę i pełną świadomość tego, że bez tej decyzji skutki katastrofalne dla Polski, w tym liczba ofiar, byłyby niewspółmiernie większa niż to, co się w wyniku wprowadzenia stanu wojennego stało. A więc to właśnie mniejsze zło i podkreślam, zło nawet mniejsze jest też złem...”

„Czuję się odpowiedzialny za wszystko, co się działo w państwie, nawet jeśli o czymś nie wiedziałem, czy nie miałem na to wpływu. W realizacji stanu wojennego popełniono bardzo wiele i błędów, i nawet niegodziwości, które ja określam jako mniejsze zło. Ale zło jest zawsze złem” – to słowa W. Jaruzelskiego.

Centralna Agencja Wywiadowcza (CIA) – W dokumencie CIA z 13 grudnia z godzin porannych jest wyraźnie napisane: „Nie ma żadnego dowodu wskazującego, żeby siły sowieckie były w stanie podwyższonej gotowości lub by trwały przygotowania do przemieszczania oddziałów”.

Pułkownik Ryszard Kukliński – O postawie generała wobec statusu PRL w bloku sowieckim świadczą słowa z jednego z raportów Pułkownika Ryszarda Kuklińskiego: „Nie ma najmniejszych śladów, by w latach 1980-81 Jaruzelski wyrażał

zainteresowanie, choćby dalekie, wprowadzeniem Polski na drogę niepodległego od ZSRR narodowego istnienia”.

Władimir Bukowski – na podstawie lektury dokumentów biura politycznego KC KPZR, pisze tak: Sowiecka interwencja zbrojna w Polsce nie była przygotowywana. Jaruzelski doskonale o tym wiedział. Na kilka dni przed wprowadzeniem stanu wojennego zwątpił w Wojsko Polskie i prosił o interwencję Związek Sowiecki i inne państwa bloku. Wszyscy odmówili. Moskwa odpowiedziała, że musi on liczyć na własne siły.

Ksiądz Prymas Stefan Wyszyński – 13 grudnia 1981 r. „Kościół boleśnie przyjął zerwanie dialogu, tak z trudem nawiązującego się i wejście na drogę przemocy, jaką jest stan wojenny. A to nie może się odbyć bez naruszenia podstawowych praw obywatelskich. Niesie to z sobą, w wielu wypadkach, poniewieranie ludzkiej godności, aresztowanie niewinnych, poniewierkę ludzi kultury i nauki, rozterki w wielu rodzinach”.

Ojciec święty Jan Paweł II – stwierdzał m.in., że spraw „niewątpliwie trudnych, nie można rozwiązywać przy użyciu przemocy” i że „siła i powaga władzy wyraża się w takim dialogu, a nie w użyciu przemocy”.

Wzorem lat ubiegłych, w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, Klub Więzionych, Internowanych, Represjonowanych przedstawia okolicznościowy biuletyn. Każdy z nas ma swoje osobiste wspomnienie i ocenę stanu wojennego. W tegorocznym Biuletynie przedstawiamy głównie dokumenty. Niech stanowią podstawę kreowania pamięci.

PIERWSZA SOLIDARNOŚĆ – Biuletyn Klubu WIR

Wydawca:

KLUB WIĘZIONYCH, INTERNOWANYCH, REPRESJONOWANYCH
Białystok, ul. Warszawska 5A

Skład i druk: Drukarnia BIAŁY KRUK, Białystok, tel. 85 868 40 60

SaMASZ[®]
MASZYNY ROLNICZE I KOMUNALNE

Biuletyn powstał przy wsparciu finansowym
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego

Krzysztof Wasilewski

(1960 – 2011)

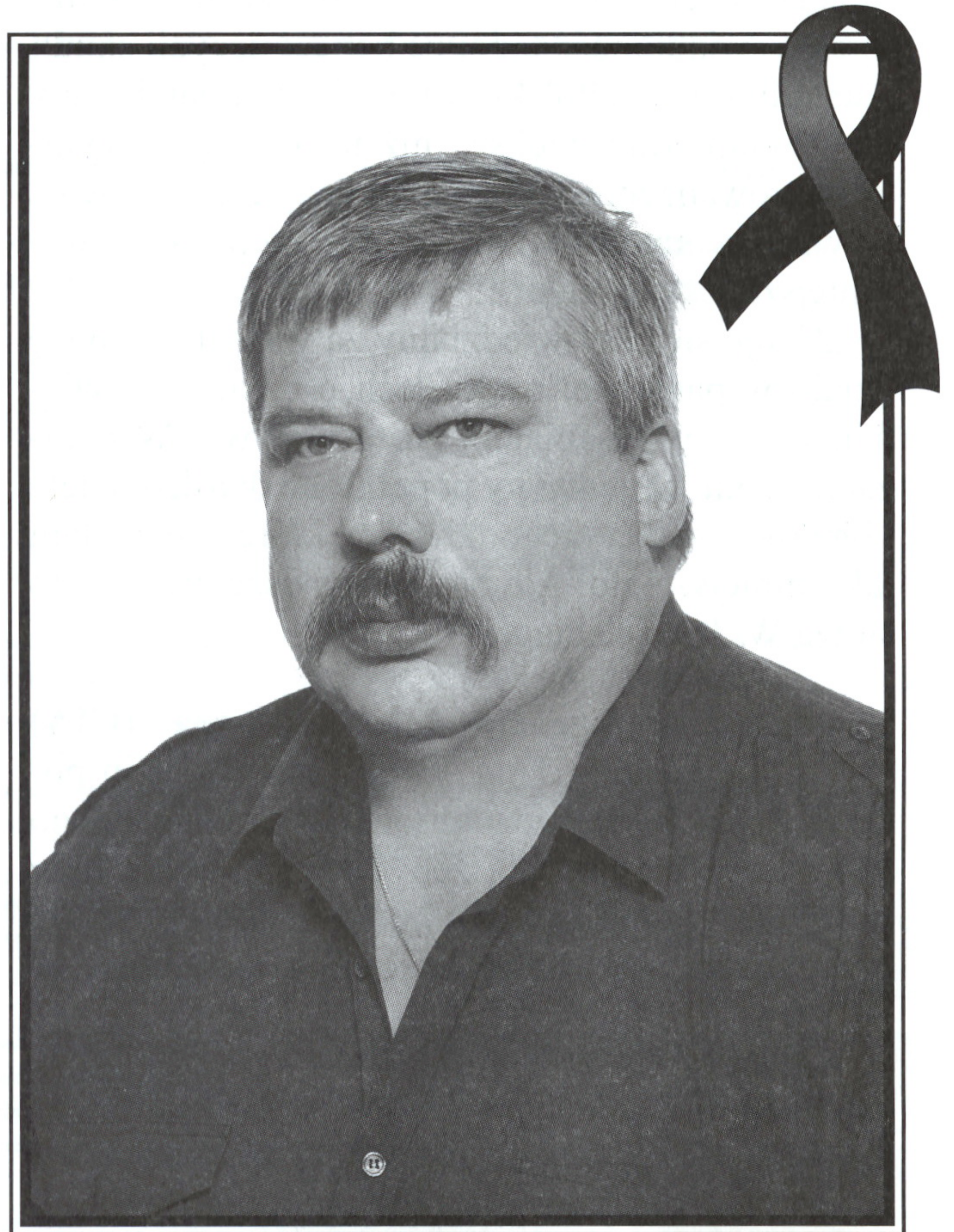
24-października 2011 r. zmarł Krzysztof Wasilewski. przewodniczący naszego Klubu Więzionych Internowanych, Represjonowanych.

Urodził się r. 2 września 1960 roku w Białymstoku. Od 1980 pracownik Ośrodka Transportu Leśnego w Białymstoku, mąż zaufania KZ „S” przy Zarządzie Lasów Państwowych w Białymstoku. W XI 1981 usunięty z pracy za działalność związkową. Od 13 XII 1981 działacz podziemny. Drukarz „Naszego Głosu” podziemnego „Biuletynu Informacyjnego Zarządu Regionu NSZZ «Solidarność»” (kontakty ze Stanisławem Przestrzelskim, któremu przekazywał do druku różne pisma, w tym „Nasz Głos” – pismo Młodzieżowego Komitetu Obrony Społecznej). Sanitariusz w Kolumnie Transportu Sanitarnego. Kolporter podziemnych wydawnictw (także plakatów i ulotek przewożonych karetką). W 1984 zatrudniony na poczcie i zwolniony z zajmowanego stanowiska pod naciskiem SB; zatrzymany przez funkcjonariuszy SB, po złożeniu zeznań uwolniony. Długo pozostawał bez zatrudnienia, utrzymywał się z uprawy i sprzedaży pomidorów; w ukryciu do amnestii w 1984 (pomocy udzielił mu Jan Beszta Borowski).

1 X 1989 wyemigrował do Kanady, potem do USA. Do kraju powrócił 13 XII 1998. Prowadził działalność gospodarczą. Od VIII 1999 skarbnik Klubu Więzionych, Internowanych i Represjonowanych, od 2001 wiceprzewodniczący, od 2006 przewodniczący.

Tyle notka biograficzna autorstwa Marka Kietlińskiego w Encyklopedii Solidarności.

* * *

Dziś jakże często czas tworzenia i walki o „Solidarność” oraz wolną Polskę próbuje się kwitować wyłącznie biogramami przywódców, krajowych i lokalnych legend „Solidarności”. Lecz kimże byliby oni, czymże byłaby „Solidarność” gdyby nie tacy jak Krzysztof, młodzi bohaterowie. Czy doprawdy tylko drugiego planu?

Wśród nas członków Klubu Więzionych Internowanych Represjonowanych był najmłodszy – zmarł mając tylko 51 lat. A przecież to jemu najmłodszemu powierzyliśmy przewodnictwo.

Zdobył nasz powszechny szacunek niezłomnością charakteru, energią a przede wszystkim przywiązaniem do takich wartości, jak: patriotyzm, wolność, prawda, sprawiedliwość, przyjaźń. To co innym współcześnie wydaje się czymś nadzwyczajnym dla niego było oczywistością. Miarą zwykłej przyzwoitości.

„*Vita mortuorum in memoria vivorum est posita.*”
Życie zmarłych złożone jest w pamięci żywych.

Gdy nastał stan wojenny Krzysztof wraz dwoma braćmi rozpoczął wojnę z czerwonym. Stał się drukarzem i kolporterem podziemnej prasy. To dzięki, takim nielicznym jak Krzysztof, białostockie podziemie trwało. Jakże często są oni dziś zapomniani. Niewygodni, nie pasujący do nowych elit.

Krzysztofa namierzyła esbecja, Nie dał się wsadzić, na to nie mieli dowodów, ale i żyć nie dali. Konsekwencją było bezrobocie. Z konieczności postanowił emigrować do USA. Kiedy wrócił do wolnej Polski, postanowił – jak wówczas wielu – wziąć sprawy w swoje ręce. Założył jednoosobowe przedsiębiorstwo. Jak wielu innych uwierzył i jak wielu innych splajtował. Krzysztof znowu, na kilka lat, stał się bezrobotnym.

Między innymi, aby właśnie pomagać współtowarzyszom z podziemia, tym których transformacja ustrojowa dotknęła najbardziej boleśnie, założyliśmy Klub Więzionych, Internowanych, Represjonowanych. Krzysztof aktywnie włączył się w organizację. Lecz nie po to aby się nim opiekować, a wprost przeciwnie, to on był tym, który najaktywniej pomagał innym. Niezwykłą była jego działalność m.in. na rzecz sprowadzania Polaków z Kazachstanu. Szczególną opieką objął kilka rodzin, które dzięki inicjatywie jego i Stanisława Marczyka osiadły w Pawłach.

Krzysztof był ich duchem opiekuńczym, organizował pomoc sprzęty domowe, remonty. Organizował, co przeważnie oznaczało robił to sam, czasem z pomocą przyjaciół. Był swoistym omnibusem, załatwiał sprzęt, był kierowca. Jego osobowy samochód bywało zamieniał się w ciężarówkę.

Krzysztof był człowiekiem prawicy., a przede wszystkim piłsudczykiem, wiernym maksymie Marszałka. *Zwyciężyć i spocząć na laurach to klęska; być zwyciężonym a nie ulec to zwycięstwo.* Należał do rzadkiej kategorii ludzi – kiedy inni tylko gadali on działał. Dotyczyło to także sfery – mówiąc najogólniej – wartości politycznych. M.in. to on był głównym inicjatorem odfałszowania pomnika tzw. Bohaterów Ziemi Białostockiej, dedykowania go prawdziwym bohaterom i umieszczenia napisu Bóg Honor Ojczyzna. Napisu, który tak wielu uwiera. W swój ostatni dzień życia, ci którzy z nim wtedy byli, pamiętają go, kiedy po powrocie w sobotę spod pomnika, z zadowoleniem nucił Legiony.

Wielu ludzi go nie znających popełnia olbrzymi błąd uznając go za fanatyka. Nie! on był **tylko** człowiekiem zasad. W obronie tego co uznawał za słuszne gotowy był na walkę, bez baczenia na osobiste straty. Lecz jednocześnie był człowiekiem otwartym na ludzi reprezentujących inne wartości, byle by te wartości były autentycznie wyznawane. Nie znosił fałszu i obłudy.

Członkami Klubu Więzionych, Internowanych, Represjonowanych są ludzie obecnie różnych politycznych opcji. Łączy nas jednak przeszłość wspólnej walki oraz wzajemny szacunek. W utrwaleniu takiej postawy Krzysztof odegrał olbrzymią rolę.

W obecnym świecie odwróconych wartości takie postawy jak Krzysztofa są obśmiewane, nazywane anachronizmem. Lecz jeśli pryncypialność, bezkompromisowość to anachronizm, to Daj Boże nam więcej takich anachronicznych postaci. Bo właśnie tacy ludzie Polsce są potrzebni!!

Przyjaciele

Msza Św. w intencji śp. Krzysztofa Wasilewskiego odprawiona będzie w kościele pw. Św. Wojciecha w Białymstoku dnia 23 XII 2011 r. o godz. 7.00.

Zapraszamy

13 grudnia 1981 r. komunistyczna władza podstępnie zaatakowała „Solidarność” - wspólnotę polskiej nadziei. Rozpoczął się czas prześladowań. Ale także walki i oporu. Nie udało się zgasić wichru wolności, zniszczyć „Solidarność”. Zwyciężyła! Stała się symbolem drogi ku wolności. W trzydziestą rocznicę nocy grudniowej przypominamy nazwiska tych, których dotknęły represje. Niech trwają w pamięci naszej regionalnej wspólnoty. Publikujemy też białostocką listę hańby domowej: nazwiska prześladowców i oprawców „Solidarność”.

PAMIĘTAMY !

Białystok, 13 grudzień 1981

Białystok, dnia 26 czerwca 1981 r.

PRZYSIĘGA

Ja, (...) przewodniczący / członek Zarządu Regionu Białystok Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” pomny historii narodu polskiego i tradycji walk robotniczych, a szczególnie krwi i cierpień ludzi pracy, z których powstał nasz związek, uroczystie przysięgam:

- *bardziej, niż własnego życia bronić godności i honoru człowieka pracy;*
- *ze wszystkich sił walczyć z krzywdą ludzką, wyzyskiem i niesprawiedliwością;*
- *wiernie strzec idei solidarności ludzi pracy, niezależności i samorządności związku oraz jego jedności;*
- *rzetelnie reprezentować interesy społeczne, zawodowe i materialne członków Związku.*

Jako Polak i działacz NSZZ „Solidarność” przyrzekam dawać osobisty przykład uczciwości, prawdomówności i skromności. (Przyrzekam).

Tekst przysięgi składanej 26 czerwca 1981 roku po wyborach do Zarządu Regionu Białystok NSZZ „Solidarność”. Wybrani członkowie Zarządu Regionu kolejno podchodzili do sztandaru regionu, przyklękali, po ucałowaniu jego kraju, uroczystie przyrzekali.

Białystok, dnia 12 grudnia 1981 r.

WŁADZE REGIONU

Prezydium Zarządu Regionu

Przewodniczący
Marczuk Stanisław
Zastępcy przewodniczącego
Bujwicki Bernard
Pietkiewicz Michał
Rybnik Jerzy
Członkowie prezydium
Biender Zenon
Chmielewski Jerzy
Depczyński Marek
Kamiński Kazimierz
Lajdorf Edmund
Łuczycki Edward
Niepsuj Bronisław
Pianko Jerzy
Stawecki Leopold
Wilk Roman

Członkowie Zarządu Regionu

Bartel-Bujanowska Teresa
Brański Eugeniusz
Bujalski Zygmunt
Czerniawska Romualda

Czerniawski Krzysztof
Dobrogowski Mirosław
Dudzińska Stanisława
Filipkowski Lucjan
Gabryl Daniel
Gawroński Andrzej
Jeżerys Andrzej
Kajewski Józef
Korzeniecki Jan
Kotowicz Helena
Królik Ewa
Kubik Adam
Kulesza Anna
Kus Lidia
Makarewicz Edward
Malec Longin
Malinowski Janusz
Maliszewski Roman
Mogielnicki Stanisław
Niewiński Jan
Piechowski Waczesław
Pietraszuk Barbara
Przestrzelski Stanisław
Puchalski Zbigniew
Różalski Andrzej
Rutkowski Krzysztof
Silikiewicz Ryszard

Stolarski Antoni
Strubel Krystyna
Syty Dionizy
Szymula Leokadia
Toporkiewicz Zbigniew
Turowski Janusz
Usakiewicz Aleksander
Waśniewski Tadeusz
Waszkiewicz Ireneusz
Wenderlich Wiesław
Wojtulewska Barbara
Zera Czesław
Zieniewicz Marek

Członkowie Zarządu Regionu z terenowych okręgów wyborczych

Demianiuk Michał – Bielsk Podlaski
Dobrzyński Mirosław – Hajnówka
Dragan Wiesław – Hajnówka
Gajdzińska Wanda – Grajewo
Konczerewicz Krzysztof – Siemiatycze
Leszczyński Zbigniew – Łapy
Mosiej Czesław – Sokółka
Mozolewski Józef – Mońki
Wierciński Andrzej – Czarna Białostocka

WIĘZIENI, INTERNOWANI, REPRESJONOWANI*

Białystok 1981 – 1989

Ambroziewicz Elżbieta
Andruszkiewicz Tomasz
Augustyniak Ryszard

Bakun Kazimierz
Baran Leszek
Bartnicki Franciszek
Bazyluk Barbara
Bernatowicz Marek
Beszta-Borowski Jan
Białous Anna
Białous Wojciech
Bielecki Edward
Bielski Szymon
Biender Zenon
Bil-Jaruzelska Irena
Bil-Jaruzelski Eugeniusz
Biskup Aleksander
Bogdanowicz Jam
Bogucki Wojciech
Boguski Dariusz
Bogusz Irena
Bojanowski Michał
Bondaryk Krzysztof
Borestein Bogdan
Borucki Ryszard
Bude Jan
Budel Bolesław
Budkiewicz Edward
Budnik Edward
Bugajski Adam
Bujno Edward
Bujwicki Bernard
Burek Krzysztof

Charkiewicz Jerzy
Charytoniuk Zbigniew
Charytonowicz Waldemar
Chludziński Stefan
Chmielewski Jerzy
Chodzicki Kazimierz
Chraboł Jan
Chwalibóg Alicja
Chwalibóg Andrzej
Chwieśko Anna
Ciniewicz Zdzisław
Ciszewski Andrzej
Cybulko Lucjan
Cygler Jerzy
Cyrta Jacek
Czajka Henryka
Czapłajewicz Bronisław
Czarnecki Mirosław
Czarnecki Stanisław

Czechak Waldemar
Czepiel Adam
Czerepko Ewa
Czerwińska Jadwiga
Czeszkiewicz Marek

Dalecka Kornelia
Dąbrowski Anatol
Dąbrowski Jan
Demianiuk Michał
Depczyński Marek
Dębski Bogusław
Dmitruk Ewa
Dmitruk Robert
Dobrach Jerzy
Dubaniewicz Marek
Dubrownik Robert
Duchnowski Józef
Dymianiuk Michał
Dymko Antoni
Dymkowski Andrzej
Dytman Andrzej
Dzienis Tadeusz
Dzikiewicz Sławomir
Dziuba Andrzej

Fajst Tadeusz
Fedorowicz Andrzej
Feszler Lech
Filipkowski Lucjan
Filipkowski Waław
Filipowicz Wiesława
sierż. Florczykowski Krzysztof
- Związek Zawodowy Funkcjonariuszy MO

Gajl Tadeusz
Gauk Jerzy
Gocłowski Ryszard
Gocłowski Zbigniew
Godlewski Sławomir
Gołębiowski Feliks
Gontar Andrzej
Gorczyca Anna
Gorczyński Wojciech
Gościniak Stanisław
Grabowski Wiesław
Groman Leszek
Gryniewicz Ireneusz
Grzegorzyc Waldemar
Gumieniak Roman
Gumowski Zbigniew

Harkiewicz Władysław
Horbacz Stanisław

Hryniewicki Andrzej
Hryniewicki Jan

Ignatowska Krystyna

Jabłońska Katarzyna
Jabłońska Teresa
Jabłoński Alfred
Jadczuk Zofia
Jagodziński Wiesław
Jamiołkowski Jerzy
Jamro Robert
Janusz Jerzy
Januskiewicz Barbara
Jeżerys Andrzej

Kakareko Henryk
Kaliciński Andrzej
Kamiński Kazimierz
Kamiński Zbigniew
Kalisz Jan
Karpiuk Włodzimierz
Karwowski Andrzej
Karwowski Mirosław
Kędyś Walenty
Kiercul Longin
Kijowski Andrzej
Kin Henryk
Klatkowski Wiktor
Kleszczewski Tomasz
Koc Jan
Koczot Henryk
Komarzewski Eugeniusz
Konczerewicz Krzysztof
Kopacz Aleksander
Koper Roman
Korbut Tadeusz
Korecki Bogusław
Korolkiewicz Jerzy
Korolkiewicz Stanisława
Korzeniecki Andrzej
Korzeniewski Waław
Kostecki Andrzej
Kostro Bożena
Kościuczuk Mirosław
Kość Bogusław
Kowalewski Bogusław
Kowalski Grzegorz
Kozak Krzysztof
Kozłowski Jerzy
Kozłowski Krzysztof
Krajewska Aneta
Kraszewski Lech
Kropiewnicki Stanisław

Krupiński Kazimierz
Kruszewski Konrad
Kruszewski Sławomir
Kryński Stanisław
Kuczyńska Anna
Kuczyński Andrzej
Kulbacka Wanda
Kułak Jerzy
Kuprjanowicz Stanisław
Kurzyzna Janusz
Kurzyzna Małgorzata
Kusiba Marek
sierż. sztab. Kustro Eliza - ZZFMO
Kwasowski Jan

Lajdorf Edmund
Lange Marian
Laskowski Józef
Lechojda Mieczysław
Lenczewska J
Leszczyńska Teresa
Leszczyński Kazimierz
Leszczyński Marian
Leszczyński Zbigniew
ks. Lewkowicz Waław
Lider Bogusław
Lider Eugeniusz
Lider Urszula
Lipiński Mirosław
Liszkowski Piotr
Litermus Piotr
Litwinowicz Stanisław
Litwińczuk Henryk

Łajewski Jan
Łaszewski Henryk
Łatyszonek Oleg
Łatyszonek Tamara
Łempicki Edward
Łempicki Robert
Łoszewski Henryk
Łowiec Wojciech
Łuckiewicz Marek
Łuczycki Edward
Łukaszuk Krystyna
Łukaszuk Wiesław
Łupińska Mariola

Mackiewicz Leon
Makarczuk Hanna
Makowski Roman
Maksim Wiesław
Malinowska Małgorzata
Malinowski Henryk
Maliszewski Marek
Maliszewski Mieczysław
Małkińska Ewa
Manicz Kazimierz
Marciniak Maciek

Marciszewski Witold
Marczuk Stanisław
Maszlak Stefan
Matuszewska Łucja
Matyszewski Marek
Meżyńska Danuta
Michalczyk Antoni
Mierzwiński Witold
Mnich Maciej
Mogielnicki Stanisław
Mojkowski Waław
Mojsa Andrzej
Mojsa Teresa
Mosieja Czesław
Mosiejewski Mirosław
Motyka Halina
Mroz Ryszard
Murawski Zbigniew
Murawski Zdzisław
Muszyński Jerzy

Nagórska Małgorzata
Napierało Mirosław
Narbut Tomasz
Nieczaj Waldemar
Niemoćko Kazimierz
Niepsuj Bronisław
Nierodzik Roman
Niewińska Irena
Niewiński Bolesław
Niwiński Jan
Nobis Tadeusz
Nowak Agnieszka
Nowak Józef
Nowak Henryka
Nowakowski Cezary
Nowakowski Krzysztof
Nowicki Jerzy

Ogryzko Janusz
Okurowski Janusz
Olchowik Romuald
Olechnicki Sławomir
Oleksza Witalis
Olesiewicz Jan
Olędzki Piotr
Olszewski Tadeusz
Okoń Bolesław

Paciek Eugeniusz
Pajda Edward
Paliński Krzysztof
Panasewicz Andrzej
Paszkowski Bohdan
Pawluczuk Andrzej
Perkowski Józef
Pędzik Donat
Pianko Jerzy
Piątek Ludwik

Piątkowski Franciszek
Pietkiewicz Michał
Pietraszuk Barbara
Pietrowcew Marek
Pietruszko Ryszard
Pietrzak Wojciech
Pikiel Marian
Piotrowski Tomasz
Pogorzelski Stanisław
Połubok Alina
Połubok Ewa
Popławski Jerzy
Poturała Leszek
Powichrowski Marek
Prajzner Jerzy
Prokopiuk Sławomir
Prutis Stanisław
Prymak Anna
Przeźrzelski Ryszard
Przeźrzelski Stanisław
Przyłucki Kazimierz
Przyłucki Zbigniew
Puchalski Stanisław
Puchalski Stanisław, syn
Puczkowski Zbigniew

sierż. Radzicki Andrzej - ZZFMO
Radziwon Jan
Rakowicz Waldemar
Rasiński Zbigniew
Ratajczak Jacek
Raube Sławomir
Rogalska Danuta
Rogulski Antoni
Roszkowski Grzegorz
Rożko Wiktor
Różalski Andrzej
Rutkowski Krzysztof
Rutkowski Stanisław
Rutkowski Zygmunt
Rybakiewicz Józef
Rybnik Jerzy
Rynkiewicz Grażyna
Rynkiewicz Marianna

Sadowska Iwona
Sadowska Regina
Sadowska Wanda
Sadowski Leszek
Sakiel Jerzy
Samsonowicz Zofia
Sasinowska Teresa
Sawicka Teresa
Sawicki Krzysztof
Sawicki Tadeusz
ks. Sidorowicz Jerzy
Sewastianowicz Maria
Siemiaszko Ryszard
Sikorski Ryszard

Simoniuk Zbigniew
Siniło Marek
Skaradziński Bohdan
Skobodziński Kazimierz
Sławiński Leszek
Smaczna Halina
Smaczny Janusz
Smaczny Henryk
Sobolewska Celina
Socha Jan
Sokołowska Raisa
Sokołowska Walentyna
Sokołowski Bogusław
Sokołowski Jan
Sokołowski Jerzy
Sokołowski Wiesław
Stankiewicz Janusz
Stawecka Raisa
Stawecki Leopold
Stolarski Antoni
Stankiewicz Andrzej
Strubel Krystyna
Strużyński Adam
Strużyński Leonard
Stypułkowska Dorota
Stypułkowski Adam
ks. Suchowolec Stanisław
Sulima Leon
Suszycki Eugeniusz
Sypytkowska Ewa
Szaciłowska Ewa
Szczęsnowicz Antoni
Szczęsny Ryszard
Szewczyk Piotr
Szot Stefan
Szymczych Jerzy
Szypluk Zenon
Świerzbiniński Wojciech

Tomczak Robert
Trembaczowski Emanuel
Tyszkiewicz Robert

Walcuk Anna
Walczak Barbara
Walczak Gabriela
Walczuk Barbara
Waluda Andrzej
Warda Piotr
Wasilewski Adam
Wasilewski Jacek
Wasilewski Krzysztof
Wasilewski Tomasz
Waśniewski Tadeusz
Wachowski Lesław
Wechowski Eugeniusz
Werpachowska Janina
Wiekow Kazimierz
Wildner Tadeusz
Wilk Marek
Wilk Roman
Winnicki Ryszard
Wisowata Dorota
Wiśniewski Tomasz
Wojciechowska Anna
Wojtkowska Alicja
Wojtkowski Ryszard
Wołoś Ireneusz
Wróblewski Andrzej
Wydzierzecki Edward
Wysocki Jerzy
Wyszyński Marian

Zacharczuk Jerzy
Zalewski Waldemar
Zambrzycki Jan

Zawadzki Grzegorz
Zawadzki Mirosław
Zdzienicki Henryk
Zegarski Jerzy
Zieliński Ryszard
Zieniuk Jerzy
Zimnoch Anna
Zmysłowski Andrzej
Zwitek Mirosław

Żabiuk Jan
Żak Henryk
Żochowska Maria
Żochowski Henryk
Żochowski Leon
Żukowski Jacek
Żukowski Marek
Żurobski Czesław

Członkowie „S” Region Białystok z Grajewa (woj. łomżyńskie)

Budny Jan
Chełmiński Bronisław
Gajdzińska Wanda
Gajdzińska Kazimiera
Litwinowicz Julian
Pelc Teresa
Reinke Danuta
Reut Mieczysław
Skibniewska Barbara
Sufryd Wiesław
Śliwiński Rafał

UWAGA: Prezentowana lista represjonowanych jest niepełna

* Wśród ww. osób są także ci, którzy współpracowali z SB. Ich listę postaramy się przedstawić w kolejnych wydaniach Biuletynu.

ODPOWIEDZIALNI ZA REPRESJE

Wojewódzki Komitet Obrony

Białystok, dnia 14 XII 1981 r. godz. 10

Tajne
Egz. poj.

Protokół z posiedzenia WKO odbytego w dniu 14 grudnia 1981 roku

Obecni:

1. I-szy Sekretarz KW PZPR – towarzysz Stefan **Zawodziński**
2. Przewodniczący WKO – Wojewoda Białostocki – Kazimierz **Dunaj**
3. Z-ca Przewodniczącego WKO – Szef WSzW – płk Leon **Siemiończuk**
4. Z-ca Przewodniczącego WKO – Komendant KW MO – płk Sylwester **Rogalewski**
5. Członek WKO – Wicewojewoda – Leopold **Rybakiewicz**

Ponadto:

1. Wicewojewoda – Zenon **Świtaj**
2. Wicewojewoda – Julian **Ślarzyński**
3. płk Józef **Kulikowski**
4. ppłk **Milosz**
5. Dyrektor Sekretariatu WKO – Witold **Stodułko**

Porządek dzienny: Sytuacja wynikająca z wprowadzeniem stanu wojennego w kraju (...)

Stali na straży komunistycznego systemu

WOJEWÓDZKI URZĄD SPRAW WEWNĘTRZNYCH W BIAŁYM SYOKU Funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa 1981-1989 stan na 31.07.1989

płk Michałkiewicz Jerzy - Szef SB
ppłk Artemiuk Teodor - Sekretarz KZ
mjr Gryc Włodzimierz - Inspektor
ppłk Buchowiec Mikołaj - Naczelnik kadr

Wydział Inspekcji
mjr Nowik Eugeniusz

Inspektorat Analityczno-Informacyjny
st. chor. Grabowski Janusz

Wydział II SB. Kontrwywiad
ppłk Firsowicz Bazyli - naczelnik
kpt. Sienkiewicz Anatol
kpt. Ostrożański Anatol
kpt. Borawski Jan
por. Baranowski Wiktor
por. Sawicki Ryszard
por. Kiszkiel Mirosław
kpt. Dykiert Ryszard
kpt. Kozłowski Andrzej
kpt. Sadowski Sławomir
kpt. Sokół Jerzy
por. Milko Piotr
por. Gudel Józef
ppor. Kuźmicki Piotr
ppor. Seweryn Anatol
ppor. Bożuk Jerzy
por. Siergiej Wojciech
kpt. Protasiuk Jerzy
por. Samocik Eugeniusz
por. Kukawska Nina
sierż. Siemieniuk Elżbieta

Wydział III SB. Zwalczanie opozycji
i związków zawodowych
ppłk Żukowski Władysław - naczelnik
mjr Świerczewski Jan
kpt. Panasiuk Mikołaj
por. Bienas Ryszard
kpt. Ninkiewicz Krzysztof
por. Pasztaleniec Krzysztof
kpt. Miezio Franciszek
kpt. Pąsik Andrzej
kpt. Mróz Stanisław
por. Mieleszko Sławomir
kpt. Sakowski Piotr
kpt. Owerczuk Jerzy
por. Kiluk Jan
por. Kuźma Lew
kpt. Smółko Ryszard
por. Demianiuk Aleksander
por. Falkowski Krzysztof

kpt. Smółko Jan
por. Wróblewski Robert
ppor. Chodakowski Eugeniusz
kpt. Romańczuk Jerzy
ppor. Jakimowicz Jarosław
chor. Piwowarek Tadeusz
ppor. Pogorzelski Mirosław
ppor. Wojdanowicz Przemysław
ppor. Antypiuk Andrzej
st. sierż. sztab. Lange Helena
st. sierż. Kaczmarek Marzena

Wydział IV SB. Zwalczanie kleru, kościoła
rzymsko-katolickiego, prawosławnego
i innych wyznań
ppłk Zielonka Zbigniew - naczelnik
kpt. Fidziukiewicz Stanisław
kpt. Kiryluk Aleksander
kpt. Połoszczuk Jan
kpt. Łukomski Janusz
kpt. Barszczewski Alfred
kpt. Bych Aleksander
ppor. Czyż Marek
ppor. Pawłowski Sławomir
ppor. Kuźmiński Mirosław
szer. Wasilko Piotr
szer. Połowianiuk Jarosław
st. sierż. Haponiuk Danuta

Wydział V SB. Rozpracowywanie,
zwalczanie opozycji w zakładzie pracy
ppłk Borowik Paweł - naczelnik
kpt. Kierdelewicz Kuźma
por. Czaja Andrzej
kpt. Chamerliński Andrzej
kpt. Mikłaszewicz Krzysztof
kpt. Ożarek Olgierd
por. Szarejko Jerzy
por. Szmidt Andrzej
por. Pienzin Mirosław
por. Szafrąński Mirosław
por. Olchowik Jerzy
por. Parfieniuk Sławomir
por. Wojtkowski Mirosław
chor. Kościuch Kazimierz
chor. Wityk Witold
st. chor. Dymnicki Jerzy
chor. Romaniuk Jan
sierż. Bolek Krzysztof
st. chor. Kłusewicz Mikołaj
st. chor. Młynarczyk Wiesław
kpt. Koziejko Jan
por. Derewońko Leszek

ppor. Moskaluniec Witold
szer. Tymiński Jacek
ppor. Iwaniuk Piotr
sierż. sztab. Perek Danuta
st. sierż. Zajączkowska Izabela

Wydział VI SB. Rolnictwo
mjr Bielenia Konstanty - naczelnik
kpt. Bruczko Włodzimierz
por. Frankowski Leszek
por. Ziniewicz Eugeniusz
kpt. Boroda Borys
por. Rolka Mirosław
por. Panasewicz Sławomir
ppor. Szczech Krzysztof
por. Mirończuk Mirosław
chor. Mozolewska Irena

Wydział Śledczy
płk Lebedziński Aleksander - nacz.
mjr Sawoń Włodzimierz
kpt. Opaliński Paweł
kpt. Siemieniuk Andrzej
kpt. Grzeszczyk Czesław
kpt. Kwasiborski Grzegorz
kpt. Łaskiewicz Wacław
kpt. Ossowski Lucjan
ppor. Krzywosz Antoni
por. Kurek Andrzej
por. Stupak Lech
st. kpr. Sawicka Anna

Sekcja „A”. Szyfry
mjr Rokicki Andrzej - kierownik
kpt. Skurat Mikołaj
chor. Dziemidowicz Marek
chor. Mantur Aleksander
st. chor. Łopata Irena
mł. chor. Korzeniewska Lucyna
st. sierż. Gryc Małgorzata
mł. chor. Mironiuk Jadwiga
mł. chor. Antończyk Irena

Wydział „B” SB. Tajna obserwacja (Betka)
ppłk Ostrowski Stanisław - naczelnik
kpt. Gryc Konstanty

Wydział „C” SB. Archiwum
kpt. Paszko Józef - naczelnik
kpt. Brzezicki Piotr
kpt. Nikiciuk Stefan
por. Czajkowski Bogdan

kpt. Żywiołek Romuald
kpt. Miakinnik Wiktor
kpt. Białoszewska Maria
mł. chor. Doroszkiewicz Mikołaj
st. chor. Lebedzińska Helena
st. chor. Mikielska Lidia
st. chor. Borsuk Lidia
st. chor. Suchowolec Łucja
st. chor. Borowska Anna
chor. Wierzbicka-Przybył Jadwiga
chor. Kalejnik Krystyna
chor. Miszczuk Helena
sierż. Łapuć Anna

Wydział „T” SB. Techniczny
płk Trela Jan - naczelnik
mjr Suchodoła Piotr

Wydział Paszportów SB
ppłk Szepietowski Bogdan - naczelnik
mjr Sawczuk Jan

Wydział Polityczno-Wychowawczy
mjr Ptaszyński Eugeniusz - naczelnik
mjr Siemieniuk Piotr
kpt. Bukowski Jan
kpt. Dzun Jan
kpt. Igliski Marian
por. Izak Krzysztof
por. Ryński Andrzej
st. sierż. Gul Ludmiła

Inspektorat Ochrony Funkcjonariuszy
ppłk Żukowski Mikołaj - kierownik
mjr Ignaciuk Mikołaj
kpt. Lasocki Henryk

Inspektorat Ochrony Przemysłu
płk Hałaj Julian - kierownik
kpt. Pawluczuk Jan
st. chor. Bielski Remigiusz
st. sierż. Ruczaj Krystyna

RUSW w Białymstoku

mjr Cudowski Józef - Z-ca Szefa ds. SB
Grupa II
ppor. Chmielewski Marek
st. szer. Cimoszko Witold
Grupa III
ppor. Barszczewski Wasyl
por. Goroszkiewicz Anatol
Grupa IV
por. Dzienisiuk Andrzej
Grupa V
por. Ziniewicz Andrzej
por. Zińczuk Jan
st. chor. Dryja Sławomir
Grupa VI
por. Żołobiński Stanisław
ppor. Podhorodecki Henryk
ppor. Frankowski Wacław
ppor. Pryczynic Mikołaj

st. sierż. Rajkowska Jolanta
st. sierż. Kazberuk Jan

RUSW Bielsk Podlaski

mjr Nowicki Anatol - Z-ca Szefa ds. SB
por. Maciejuk Sławomir
por. Mucha Eugeniusz
ppor. Jefimiuk Roman
ppor. Waszkiewicz Andrzej
sierż. Opaliński Jan
st. sierż. Czajkowska Anna
por. Tomaszuk Jan
sierż. Pacewicz Mikołaj
por. Iwańczuk Jerzy

RUSW Dąbrowa Białostocka

por. Góralski Wiktor
ppor. Laskowski Wincenty

RUSW Hajnówka

mjr Aleksyuk Mikołaj - Z-ca Szefa ds. SB
ppor. Pawluczuk Jan
ppor. Bura Jerzy
por. Sapieżyński Jan
por. Wasiluk Jan
por. Bajko Wiktor
por. Kuptel Sergiusz
por. Kaczanowski Bazyl
plut. Leszczyńska Grażyna
ppor. Sakowski Bazyl
szer. Osipczuk Halina
por. Bielawski Włodzimierz
st. sierż. Bołtromiuk Konstanty
kpt. Jakimiuk Mikołaj
ppor. Pogorzelski Mirosław

RUSW Łapy

kpt. Gryczko Zdzisław - Z-ca Szefa ds. SB
por. Puziuk Mirosław
chor. Szalewcki Jerzy
chor. Wiszniewski Kazimierz
chor. Latko Mirosław
chor. Zubiński Sławomir
plut. Brzozowska Iwona
por. Roszkowski Zbigniew
kpr. Otto Robert
ppor. Święcki Jerzy

RUSW Mońki

mjr Hańczyc Stanisław - Z-ca Szefa ds. SB
ppor. Laskowski Witold
st. chor. Malinowski Jan
por. Woźniak Ryszard
ppor. Wierzbicki Marek
ppor. Dobek Władysław
sierż. Wierzbicka Hanna
st. szer. Tylenda Mirosław
mł. chor. Sawośko Dariusz
ppor. Stypułkowski Krzysztof

RUSW Siemiatycze

por. Leoniuk Aleksander - Z-ca Szefa ds. SB
ppor. Pytel Sławomir
sierż. Wappa Mirosław
chor. Lewczuk Jan
plut. Czapkowicz Andrzej
mł. chor. Wojciechowski Marian
szer. Gorczkowska Bożena
st. kpr. Jurczuk Halina
por. Adamiuk Aleksander
kpt. Zagubień Kazimierz

RUSW Sokółka

kpt. Żebrowski Ryszard - Z-ca Szefa ds. SB
por. Kucharewicz Stanisław
por. Malzes Jerzy
mł. chor. Kułakowski Kazimierz
plut. Emelian Stanisław
por. Jurowiec Aleksander
st. chor. Romaniuk Włodzimierz
st. kpr. Rapiej Anna
chor. Szczebiot Mikołaj
plut. Chomik Jan
st. szer. Paruk Mikołaj
por. Maśkiel Bogusław

Służby Polityczno-Wychowawcze Jednostek Terenowych

mjr Konopko Franciszek - Białystok
chor. Woźniak Stanisław - Białystok
ppor. Iwańczuk Jerzy - Bielsk Podlaski
por. Góralski Wiktor - Dąbrowa Białostocka
kpt. Jakimiuk Mikołaj - Hajnówka
ppor. Święcki Jerzy - Łapy
kpt. Andrejew Jerzy - Mońki
kpt. Zagubień Kazimierz - Siemiatycze
por. Waśkiel Bogusław - Sokółka
kpt. Matyszczuk Władysław - ZOMO
st. chor. Sawicki Walenty - ZOMO
ppor. Giba Jerzy - ZOMO
ppor. Przybyło Ryszard - ZOMO
st. chor. Dymnicki Jerzy - ZOMO
kpt. Grzeszczyk Czesław - ZOMO
por. Demianiuk Aleksander - ZOMO
por. Pryczynis Mikołaj - ZOMO
ppor. Wróblewski Robert - ZOMO
por. Szarejko Jerzy - ZOMO
por. Ryński Andrzej - ZOMO

WUSW Białystok

ppor. Andrzejewski Andrzej
płk Andrzejewski Jan
Andrzejuk Bazyli
Antonienko Żorzyk - Bielsk Podlaski
płk Antończyk Anatol
Antypiuk Bazyli - Bielsk Podlaski
płk Banaś Zdzisław
st. sierż. Biegańska Alicja

mjr Bielenia Konstanty
ppor. Bruczko Piotr - Łomża
plut. Brzozowska Iwona
por. Bura Jerzy
Bzdela Józef
płk Chojnacki Józef
ppłk Chilimoniuk Konstanty
st. szer. Cimoszko Witold
ppłk Ciosek Jan
por. Czerwiński Edmund
Dalecki Marian
ppor. Domarug Jerzy
ppor. Gudel Józef
mjr Gryc Włodzimierz
płk Grygoruk Bazyli
mjr Iwanowicz Leszek
płk Janus Stanisław
por. Jasiński S
mjr Kaczkieło Władysław
kpt. Kaliszewski Lucjan
por. Karpik Aleksander
por. Kędzierski Jerzy
płk. Kołodziejowski Wiesław
kpt. Konochowicz Grzegorz
mjr Konopko Franciszek
mjr Krasowski Marian
ppłk Kruk Piotr
ppor. Lasocki Henryk
kpt. Lucewicz Franciszek
kpt. Maksimowicz Anatol

gen. dyw. Milewski Mirosław
Misiewicz Eugeniusz - Bielsk Podlaski
plut. Organek Ryszard - Grajewo
mjr Ostrowski Stanisław
por. Paciejuk Sławomir
płk Panasewicz Jerzy
kpt. Pasich Jan
ppor. Pawlak Wojciech
Pawlak Stanisław - Mońki
płk Pienzin Wiaczesław
por. Pietroczyk Włodzimierz
por. Pietruczyk Stefan
ppor. Podhorodecki Henryk
ppor. Pogorzelski Mirosław
Ptaszyński Eugeniusz
plut. Rapiel Anna
płk. Rogalewski Sylwester
mjr Saczko Aleksy
ppłk Sadowski Kazimierz
mjr Siereda Grzegorz
mjr Słyszko Władimir
Smolak Michał
ppłk Stepaniuk Bazyli
płk Stupak Tadeusz
mjr Stypułkowski Czesław
mjr Suchodoła Piotr
ppłk Suchorowski Marian
por. Szkuta Józef
kpt. Szpiczko Henryk
por. Szumowski Dariusz

kpt. Tarasiewicz J
st. sierż. Trociuk Michał
płk Wasiluk Jan
Wasiluk Piotr
Wasiluk Włodzimierz
ppłk Zimnicki Gedomin
ppor. Zińczuk Piotr

Grupa operacyjna Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Białymstoku (28.12.1981)

Komendant Wojewódzki MO
płk. Rogalewski Sylwester
płk Michalkiewicz Jerzy, Z-ca Kom. ds. SB
mjr Borowik Paweł, wydz. V SB
kpt. Firsowicz Bazyli, wydz. II SB
kpt. Małachowski Walery, wydz. II SB
por. Bruczko Kazimierz, wydz. IV SB
por. Janiuk Antoni, wydz. II SB
por. Szematowicz Jerzy, wydz. III SB
/kpt. Szematowicz zginął (25.01.1989) w niejasnych okolicznościach w budynku WUSW w Białymstoku./
ppor. Dolecki Marian, wydz. IV SB
ppor. Hackiewicz Anatol, wydz. V SB
ppor. Paszko Józef, wydz. V SB

/niepełna lista - 349 funkcjonariuszy/

Lista prześladowców księdza Suchowolca

Publikujemy listę funkcjonariuszy WUSW w Białymstoku zwolnionych, dla potrzeb śledztwa w sprawie zabójstwa ks. Stanisława Suchowolca, z tajemnicy państwowej przez Andrzeja Milczanowskiego i Jana Widackiego. Widacki stwierdził wtedy nawet: „2 racji wykonywanych obowiązków znany im był całokształt problematyki związanej z działalnością tej służby wobec ks. S. Suchowolca”.

Zwolnieni z tajemnicy
przez Milczanowskiego:

Piotr Wasiluk - inspektor sekcji ds. wyznań katolickich wydziału IV b;
Marek Czyż - inspektor sekcji ds. wyznań katolickich wydziału IV b;

lu IV b;
Lech Stupak - inspektor wydziału śledczego b WUSW w Białymstoku;
Mirosław Kuźmiński - inspektor sekcji ds. wyznań niekatolickich wydziału IV b;
Paweł Opaliński - kierownik

sekcji wydziału śledczego:
Aleksander Bycha - inspektor wydziału IV b;
Włodzimierz Wasiluk - inspektor sekcji ds. wyznań katolickich wydziału IV b;
Aleksander Demaniuk - inspektor wydziału III b;
Mirosław Pogorzelski - inspektor wydziału III b;
Alfred Barszczewski - inspektor sekcji ds. wyznań niekatolickich wydziału IV b;
Lew Kuźma - inspektor wydziału III b;

Antoni Krzywosz - inspektor wydziału śledczego;
Jerzy Owerczuk - inspektor wydziału III;
Jan Świerczewski - kierownik sekcji w wydziale III;
Józef Paszko - kierownik sekcji w wydziale V. (ostatni naczelnik wydziału C b. WUSW w Białymstoku);
Jerzy Michalkiewicz - zastępca szefa ds. SB;
Jan Treła - naczelnik wydziału I b. WUSW.

Zwolnieni z tajemnicy
służbowej przez J. Widackiego:

Zbigniew Zielenka - naczelnik wydziału IV (od 1988 r.);
Eugeniusz Ptaszyński - zastępca naczelnika wydziału IV

(do 1988 r.);
Aleksander Kiryłuk - b. kierownik sekcji ds. wyznań katolickich w wydziale IV b;
Marian Dalecki - kierownik sekcji ds. wyznań niekatolickich wydziału IV b;
Janusz Łukomski - kierownik sekcji w wydziale IV b;
Janusz Poloszczuk - kierownik sekcji w wydziale IV b;
Stanisław Fldziukiewicz - b. kierownik sekcji ds. wyznań katolickich (w późniejszym okresie zastępca naczelnika wydziału IV b);
Władysław Żukowski - b. naczelnik wydziału III b;
Aleksander Lebedziński - b. naczelnik wydziału śledczego

opr. KAROL BIAŁOSTOCKI

Stali na „straży prawa”

PROKURATURA WOJEWÓDZKA, SĄD WOJEWÓDZKI W BIAŁYMSTOKU

Prokuratorzy, m.in.

ppor. Bielecki Janusz
Chmielewski Zdzisław
Fijałkowska Halina
Januszek Lucyna - Grajewo
ppor. Jarosławski Czesław
Kossakowski Janusz
Kowalska Jadwiga - Bielsk Podlaski
Kuriata Zenon
Łochowski Marek
Michalczuk Włodzimierz
Milewski Wojciech
ppłk Odzioba Jan
Opaliński Paweł
Pannert Zbigniew
ppor. Parzych Leszek
ppor. Piber Lesław
Pietsch Danuta
ppor. Piłaszewicz Franciszek
Pisanko Józef - Bielsk Podlaski
Robczewski Józef
Romańczuk Włodzimierz
Sasinowska Maria
Sawicki Bohdan vel Śliwowski

ppor. Stachurski Stanisław
por. Stefaniak Andrzej
ppor. Stelmaszuk Aleksander
Szkop Honorata
ppor. Szkop Jerzy
Winnicki Henryk
Zimnoch Edward - Bielsk Podlaski

Sędziowie, m.in.

Bernas Maria
sierż. Błaszczuk Henryk
Cygan Henryk
Fedyk Bożena
Góral Henryk
st. chor. Hus Sylwester
Jadeszko-Wysocka Halina
ppor. Kajewski Tomasz
Kaluta Zygmunt
Kołdys Antoni
Konieczko Marian
ppor. Król Piotr
Kudrycki Leszek
Kujawa Irena
Kukuła Stefan

Lewito M

ppor. Łapiński Ireneusz
Ławniczak Jadwiga
por. Malinowski Jan
Mickaniewski Andrzej
Pietrzak Eugeniusz
Popławski Hipolit
chor. Prokopiuk Leon
ppor. Rypina Jerzy
sierż. sztab. Ryszko Romuald
Sidoruk Jan
Siekłucka Zofia
Serzysko Janina
Słomczyński Dariusz
Solarczyk Marian
Stankiewicz Stanisław
kpt. Steckiewicz Jerzy
płk Urbanowicz Henryk
Tokarzewska Wanda
ppor. Wandałowicz Stanisław
Wasiluk Wiktor
Wołosik Sławomir
Woźniak Zygmunt
por. Zacharczuk Bazyli

Ponadto: I - szy sek. KW PZPR - tow. Zawodziński Stefan, woj. białostocki - Dunaj Kazimierz, v-ce woj. - Rybakiewicz Leopold, v-ce woj. Świtaj Zenon, v-ce woj. Ślarzyński Julian, dyr. Wydz. Spraw Społ. Adm. UW. - Konopka Kazimierz, cenzor - Jantas K. Jan

* Stowarzyszenie. Klub Więzionych, Internowanych, Represjonowanych.

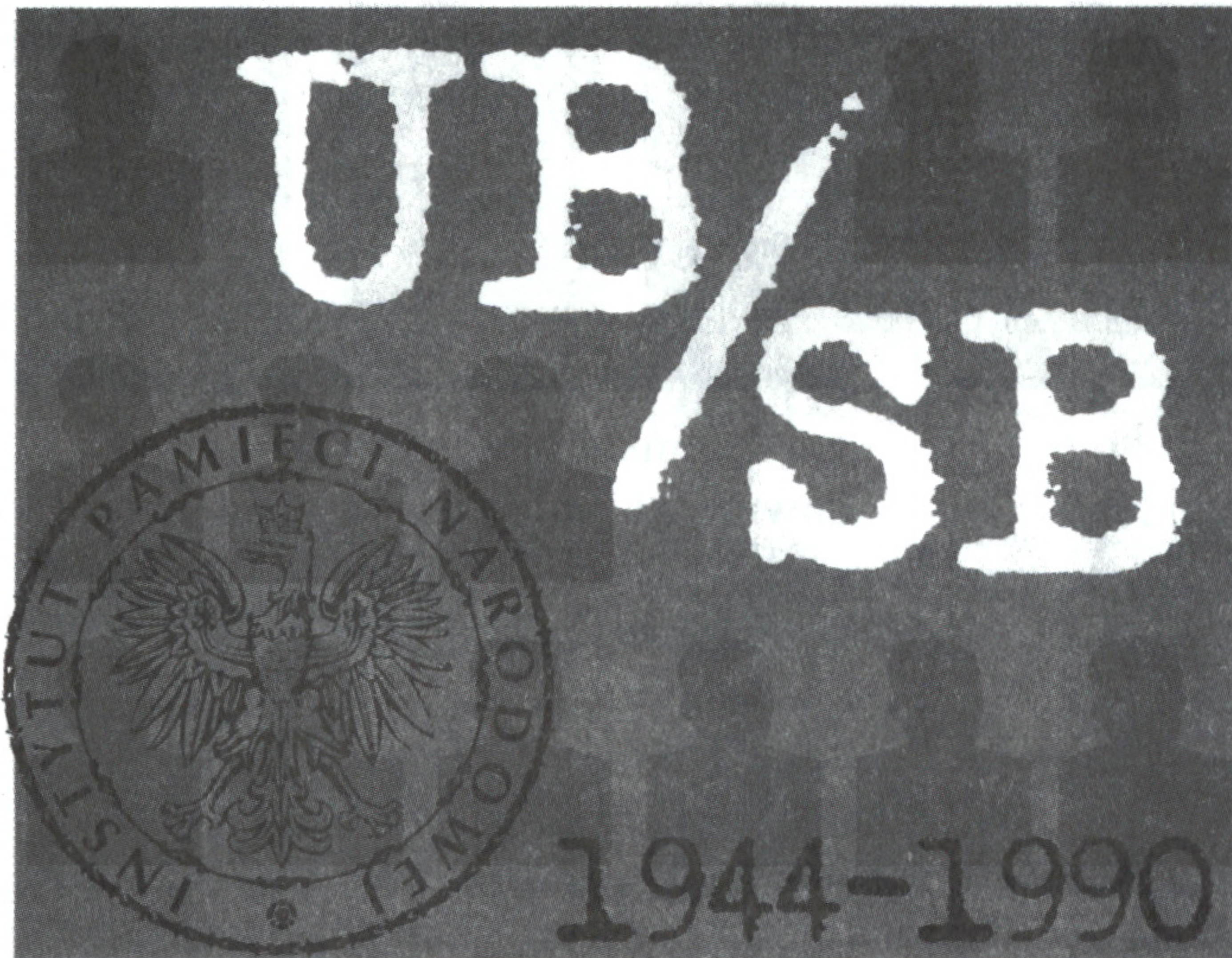
15-062 Białystok ul. Warszawska 5 A. Tel. 533 309 000. Dyżury w Klubie WIR, środa, godz. 16.00-18.00

**Informacje o osobach represjonowanych i tych którzy represjonowali proszę przysyłać na adres e-mail:
edmund.lajdorf@interia.pl, andrzej.radzicki@gmail.com.**

Źródła:

Archiwum Klubu Więzionych, Internowanych, Represjonowanych w Białymstoku
Marek Kietliński. Ćwierć wieku podlaskiej Solidarności NSZZ „Solidarność” Region Białystok 1980-2005.
Wydawnictwo PRYMAT. Białystok 2005

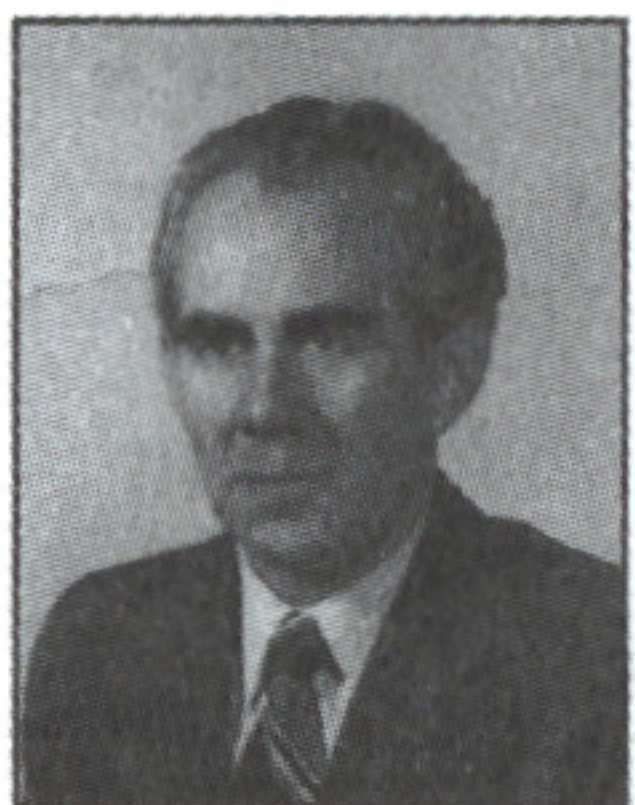
Opracował: Krzysztof Florczykowski, Edmund Lajdorf, Andrzej Radzicki

TWARZE białostockiej bezpieki

Białystok 17 czerwca 2007 r.

Wystawa przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej
Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku

ppłk Włodzimierz
Abramowicz, 1948 - 1960

ppłk Jan Adamowicz,
1946 - 1960

ppłk Jan Andrzejewski,
1945 - 1983

kpt. Piotr Antoniuk,
1945 - 1966

ppłk Anatol Antończyk,
1962 - 1964 MO,
1964 - 1990

ppłk Konstanty
Apanowicz, 1941 - 1970

ppłk Wojciech Bakalarz,
1945 - 1975

ppłk Zdzisław Banaś,
1948 - 1981

chor. Eliasz Baumać,
1944 - 1946

mjr Konstanty Bezpokojev,
1945 - 1958

mjr Konstanty Bielenia,
1962 - 1990

por. Ryszard Bienias,
1974 - 1990

kpt. Jan Bobowik,
1945 - 1957

por. Bazyli Boltromiuk,
1945 - 1956

ppłk Paweł Borowik,
1970 - 1989

ppłk Stanisław Bretner,
1946 - 1979

chor. Władysław
Brzozowski, 1945 - 1946

kpt. Józef Buczek,
1945 - 1969

płk Józef Bzdela,
1945 - 1970

por. Piotr Cecerko,
1944 - 1954

kpt. Hilary Chamerliński,
1945 - 1957

ppłk Konstanty
Chilimoniuk, 1950 - 1990

ppłk Michał Chorzempa,
1944 - 1967

ppłk Adam Chrzastek,
1945 - 1975

Władza komunistyczna zainstalowana przez Sowietów w powojennej Polsce przy znikomym poparciu społecznym, rozpoczęła tworzenie struktur, które pozwoliłyby na utrzymanie obywateli pod pełną kontrolą. Aparat bezpieczeństwa miał zadbać o „utrwalanie władzy ludowej”, a także likwidować wszelkie przejawy oporu wobec oficjalnej władzy. Pierwsze struktury „bezpieki” zostały utworzone już przy Polskim Komitecie Wyzwolenia Narodowego w 1944 r. (Resort Bezpieczeństwa Publicznego). Zasięg aparatu bezpieczeństwa stopniowo się rozszerzał wraz z postępującym frontem obejmując coraz większe obszary kraju.

Na Białostocczyźnie proces tworzenia organów bezpieczeństwa rozpoczął się na początku sierpnia 1944 r., wraz z przybyciem do Białegostoku grupy absolwentów kursu kontrwywiadu NKWD w Kujbyszewie. Powstał wówczas Wojewódzki Wydział Bezpieczeństwa przy Wojewódzkiej Radzie Narodowej, a jego pierwszym kierownikiem został sowiecki oficer Faustyn Grzybowski. W styczniu 1945 r. zostało utworzone Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, reprezentowane w terenie przez wojewódzkie, powiatowe oraz miejskie Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego.

W pierwszej powojennej dekadzie (1944 - 1954) ob-
sady Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Pu-

blicznego w Białymstoku stanowiło około 500 funk-
cjonariuszy.

Praca operacyjna resortu bezpieczeństwa opierała się m.in. tajnych współpracowników (TW), którzy dostarczali niezbędnych informacji. W Polsce okres najszerzej współpracy TW z bezpieką przypadał na pierwszą połowę lat 50. (ok. 85 000 TW). W 1950 r. województwo białostockie było jednym z najbardziej zagęszczonej regionów kraju – prawie 4100 TW (1 TW na ok. 230 mieszkańców). W 1960 r. było to już tylko 494 TW, czyli 1 TW na ok. 2200 miesz-
kańców.

Zmiana w strukturach i sposobie funkcjonowania aparatu represji w Polsce nastąpiła w połowie lat 50. Po ucieczce wysokiego funkcjonariusza UB płk. Józefa Światła na Zachód w 1953 r., zostały ujawnione opinii publicznej informacje dotyczące zbrodniczych metod pracy aparatu bezpieczeństwa oraz PZPR. Pod koniec 1954 r. władze zlikwidowały MBP, tworząc w jego miejsce Komitet ds. Bezpieczeństwa Publicznego oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. W 1956 r., decyzją kierownictwa PZPR, Komitet ds. BP został zlikwidowany, a jego kompetencje przejęło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, któremu od-
porządkowana była Służba Bezpieczeństwa.

Niepokoje społeczne na początku lat 70. oraz w la-
tach 80. wymusiły na władzach państwowych roz-

szerzenie zasięgu „zbrojnego ramienia partii”. Od 1975 roku liczba funkcjonariuszy służb bezpieczeń-
stwa w całym kraju stopniowo rosła. Na terenie wo-
jewództwa białostockiego (zmniejszonego po refor-
mie administracyjnej w czerwcu 1975 r.) w latach 1975 - 1981 w poszczególnych wydziałach „bezpieki” na jawnych etatach było zatrudnionych:

- Wydział II (kontrwywiad): 30 funkcjonariuszy
- Wydział III (walka z działalnością antypaństwową w kraju): 23 funkcjonariuszy
- Wydział III A (od 1979 r. ochrona gospodarki): 25 funkcjonariuszy
- Wydział IV (walka z Kościołem): 21 funkcjonari-
uszy
- Pion Śledczy: 12 funkcjonariuszy
- Pion „A” (szyfry): 9 funkcjonariuszy
- Pion „B” (obserwacja): 35 funkcjonariuszy
- Pion „C” (pion ewidencyjno-operacyjny i archiwal-
ny): 14 funkcjonariuszy
- Pion „I” (technika operacyjna: podsłuchy, przeszu-
kania): 24 funkcjonariuszy
- Pion „W” (kontrola korespondencji): 15 funkcyj-
nariuszy

Równocześnie ze wzrostem zatrudnienia etatowych
pracowników Służby Bezpieczeństwa zwiększyła się

liczba tajnych współpracowników. W województwie
białostockim w latach 1975 - 1984 w pionach opera-
cyjnych liczba wykorzystywanych tajnych wspólni-
cowników wzrosła o blisko 250% (odpowiednio
w 1975 r. 326 TW, w 1984 r. - 1110 TW).

Przemiany polityczne w Polsce w okresie „okrągłego
stołu” spowodowały reorganizację struktur i uszczu-
plenie kadr Służby Bezpieczeństwa. Następowo to
poprzez przenoszenie etatów do Milicji Obywatel-
skiej czy wyodrębnianie poszczególnych departa-
mentów w celu uniknięcia przeprowadzonej wkrótce
weryfikacji. W miejsce zlikwidowanych wydziałów
powołano: Wydział Ochrony Konstytucyjnego Por-
ządku Państwa, Wydział Ochrony Gospodarki
i Wydział Studiów i Analiz. Przesunięcia kadrowe
w Służbie Bezpieczeństwa były znaczące. Dla przy-
kładu – w grudniu 1989 r. w Wojewódzkim Urzędzie
Spraw Wewnętrznych w Białymstoku pracowało bli-
sko 140 funkcjonariuszy, a dwa tygodnie później
– w połowie stycznia 1990 roku – z tej liczby pozos-
tało już zaledwie 60 osób.

Na mocy Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. Służba
Bezpieczeństwa została rozwiązana. Pomimo prze-
prowadzonej weryfikacji część funkcjonariuszy apar-
atu bezpieczeństwa kontynuowała pracę w służbach
mundurowych. Ich liczba jest w chwili obecnej trud-
na do oszacowania.

por. Helena Rubicka,
1948 - 1963

mjr Aleksy Saczko,
1961 - 1986

pplk Kazimierz Sadowski,
1967 - 1990

por. Jan Sawczuk,
1972 - 1990

pplk Aleksander Sawicki,
1945 - 1979

mjr Teodor Sawicki,
1944 - 1962

por. Włodzimierz Sawoń,
1970 - 1990

pplk Waclaw
Siemionowicz, 1945 - 1969

Aleksander Sienkiewicz,
1947 - 1948
MO, 1948 - 1955

kpt. Anatol Sienkiewicz,
1977 - 1990

mjr Grzegorz Siereda,
1953 - 1984

mjr Stanislaw Siniawski,
1944 - 1953

Włodzimierz Skowroński,
1946 - 1955

mjr Antoni Skrzypczak,
1945 - 1963

mjr Leon Słowik,
1945 - 1969

mjr Władimir Słyszko,
1948 - 1990

plk Leon Sobczyk,
1945 - 1969

por. Mieczysław Sowul,
1947 - 1957

pplk Marcei Srokowski,
1944 - 1976

kpt. Jan Stachowiak,
1945 - 1957

ppor. Włodzimierz Stasiuk,
1944 - 1946

kpt. Stanislaw Stawowiak,
1946 - 1955

pplk Stefan Stepaniuk,
1959 - 1990

plut. Mieczysław
Strzyżkowski, 1945 - 1950

plk Tadeusz Stupak,
1947 - 1950 MO,
1950 - 1981

mjr Czesław Stypułkowski,
1952 - 1984

kpt. Piotr Suchodoła,
1973 - 1990

pplk Marian Suchorowski,
1946 - 1980

mjr Włodzimierz Szaralo,
1944 - 1952

mjr Waclaw Szataniak,
1945 - 1971

mjr Bogdan Szepietowski,
1965 - 1990

pplk Józef Szkudelski,
1945 - 1968

por. Jan Szostak,
1945 - 1948

szer. Antoni Szpakowski,
1944 - 1945

mjr Władysław Szysz,
1944 - 1949

mjr Jan Świerczewski,
1967 - 1990

por. Włodzimierz
Tarasiewicz, 1945 - 1957

kpt. Stefan Tomczak,
1945 - 1949

plk Jan Treła,
1950 - 1990

mjr Mojżesz Turek,
1945 - 1948

plk Stanislaw Wałach,
1945 - 1976

plk Jan Wasiluk,
1947 - 1990

kpt. Borys Wawryniuk,
1945 - 1952

Czesława Wesołowska,
1944 - 1949

pplk Henryk Więckowski,
1945 - 1962

pplk Stefan Wiluk,
1949 - 1958

mjr Wiktor Wojeński,
1944 - 1957

pplk Mieczysław Wolny,
1945 - 1970

kpt. Janusz Wołodko,
1944 - 1948

pplk Wiesław Zajda,
1945 - 1973

mjr Zbigniew Zielonka,
1965 - 1990

pplk Gedymin Zimnicki,
1961 - 1986

por. Stanislaw Żakiewicz,
1949 - 1957

kpt. Mikołaj Żukowski,
1959 - 1990

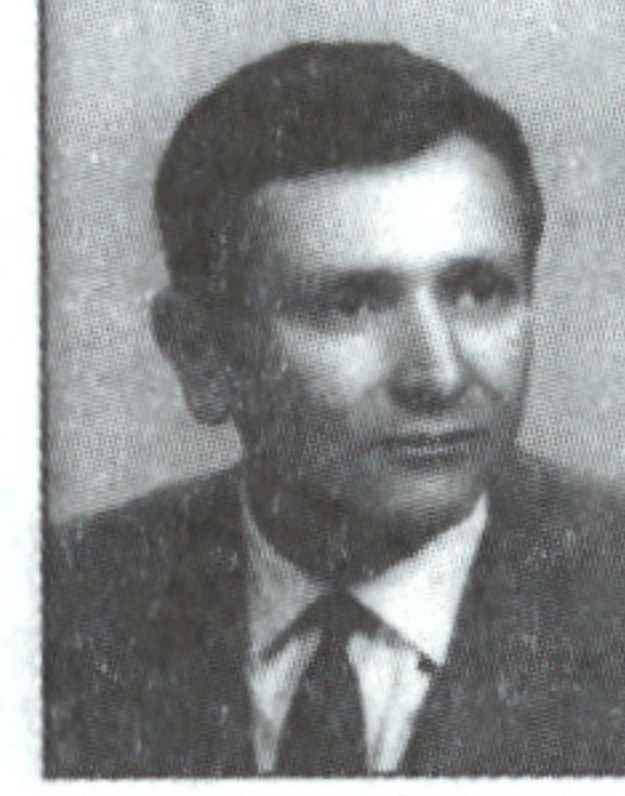
mjr Władysław Żukowski,
1965 - 1990

mjr Stanislaw Żydzik,
1945 - 1958

plk Roman Kwiatkowski,
1946 - 1975plk Aleksander
Lebedziński, 1959 - 1975
MO, 1975 - 1990ppłk Mikołaj Lebedziński,
1944 - 1979mjr Edward Letmanowski,
1945 - 1960ppłk Czesław Lewkowicz,
1945 - 1969ppor. Wiktor Lewsza,
1945 - 1957mjr Tadeusz Lis,
1945 - 1975

TWARZE
białostockiej
bezpieki
TWARZE
białostockiej
bezpieki
TWARZE

kpt. Józef Łaniewski,
1944 - 1963mjr Wiktor Łoj,
1944 - 1954kpt. Mikołaj Łojko,
1944 - 1962por. Roman Łukasiak,
1945 - 1960por. Michał Łuszcz,
1944 - 1951kpt. Anatol Maksimowicz,
1965 - 1989por. Michał Marczuk,
1946 - 1951mjr Zbigniew Marek,
1945 - 1976plk Jerzy Michałkiewicz,
1949 - 1990gen. bryg. Teodor Mikuś,
1946 - 1973gen. dyw. Mirosław
Milewski, 1944 - 1981mjr Aleksander
Mitukowski, 1945 - 1954ppłk Jan Molski,
1946 - 1968plk Stanisław Mrozek,
1945 - 1975ppłk Wacław Narkiewicz,
1945 - 1974Jan Niedbała,
1945 - 1979Wiesław Normark,
1946 - 1960mjr Sergiusz Nowik,
1946 - 1975kpt. Andrzej Ochrymiuk,
1944 - 1945
MO, 1945 - 1960ppłk Jan Onacik,
1939 - 1958mjr Stanisław Ostrowski,
1963 - 1990mjr Mikołaj Owerczuk,
1945 - 1966kpt. Leon Ozgowicz,
1944 - 1968kpt. Stanisław Pactwa,
1945 - 1954plk Jerzy Panasewicz,
1953 - 1990ppłk Antoni Pańkowski,
1944 - 1970kpt. Jęfim Parfieniuk,
1945 - 1949ppor. Józef Paszko,
1966 - 1990mjr Stanisław Piaseczny,
1945 - 1962plk Tadeusz Piątkowski,
1944 - 1952ppłk Władysław Pienzin,
1954 - 1984ppor. Jan Pik,
1944 - 1949ppłk Tadeusz Pikala,
1945 - 1963ppłk Józef Pluta,
1945 - 1954kpt. Witold Płonka,
1945 - 1957plk Maksymilian Pora,
1945 - 1969ppłk Zdzisław Powojewski,
1948 - 1968
WOP, 1968 - 1972mjr Eugeniusz Ptaszyński,
1970 - 1990mjr Witalis Putko,
1952 - 1978por. Stanisław Radziszewski,
1948 - 1949
MO, 1949 - 1956Jan Rejdych,
1945 - 1975kpt. Jan Reszczyński,
1945 - 1960plk Sylwester Rogalewski,
1952 - 1990mjr Sonia Rogowska,
1945 - 1962mjr Zygmunt Rogowski,
1944 - 1959mjr Andrzej Rokicki,
1963 - 1989chor. Romuald
Rozmysłowicz, 1945 - 1952por. Wacław Rożek,
1946 - 1956

ppor. Edward Cichocki,
1948 - 1956

plk Jan Ciosek,
1946 - 1989

mjr Józef Cudowski,
1968 - 1973 MO,
1973 - 1990

mjr Feliks Czaplejewicz,
1945 - 1960

mjr Marian Czupryk,
1944 - 1962

por. Andrzej
Czyżnikowski, 1945 - 1947

ppor. Konstanty
Dąbrowski, 1945 - 1946

kpt. Grzegorz Dubieniecki,
1947 - 1957

pplk Alfons Duczko,
1944 - 1955

kpt. Stanisław
Fidziukiewicz, 1977 - 1990

pplk Bazyl Firsowicz,
1971 - 1990

por. Szymon Firsowicz,
1946 - 1948 KBW,
1949 - 1954 UB

kpt. Bolesław Flaks,
1946 - 1948 MO,
1949 - 1954

ppor. Włodzimierz
Gawryluk, 1949 - 1956

kpt. Zygmunt Goldowski,
1945 - 1966

kpt. Perla Goldys-Ismach,
1945 - 1961

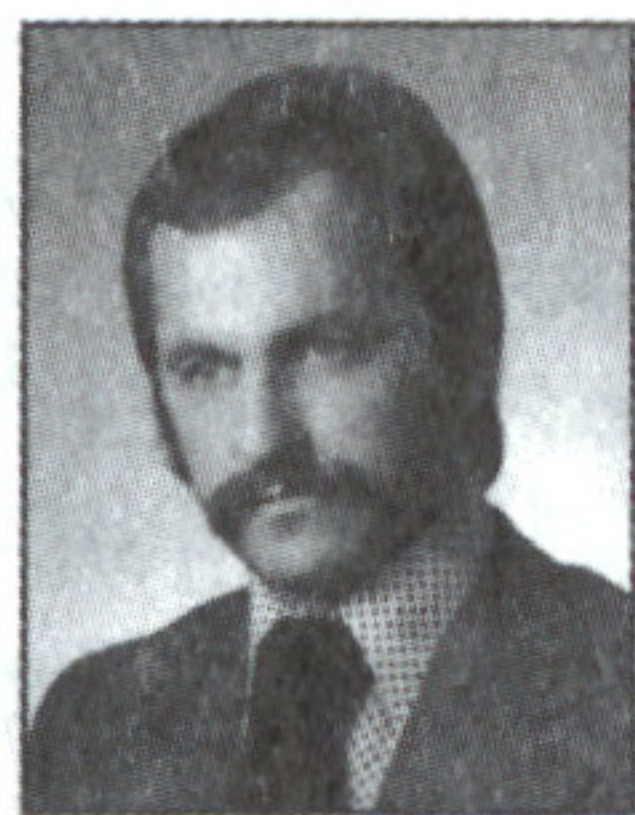
plk Kazimierz Górecki,
1944 - 1975

kpt. Artur Górny,
1944 - 1951

plk Marian Górski,
1946 - 1977

kpt. Konstanty Gryc,
1976 - 1990

ppor. Józef Grycewicz,
1944 - 1949

plk Bazyl Grygoruk,
1945 - 1980

plk Faustyn Grzybowski,
1944 - 1956

kpt. Paweł Guszcza,
1945 - 1954

kpt. Julian Hałaj,
1950 - 1990

pplk Tadeusz Hopek,
1952 - 1979

mjr Stanisław Jakubowski,
1945 - 1972

plk Stanisław Janus,
1948 - 1988

mjr Aleksy Jarocki,
1944 - 1970

pplk Stanisław Jeziorski,
1945 - 1975

mjr Anatol Józefowicz,
1940 - 1964

kpt. Antoni Kalinowski,
1944 - 1952

mjr Tadeusz Kalinowski,
1946 - 1967

mjr Włodzimierz
Kalinowski, 1952 - 1973

Józef Kamiński, 1944

plk Roman Kamiński,
1945 - 1970

mjr Borys Karpowicz,
1945 - 1973

ppor. Dymitr Karpowicz,
1945 - 1948

chor. Konstanty
Karpowicz, 1944 - 1946

mjr Jerzy Kasjanowicz,
1950 - 1972

ppor. Kuźma Kierdelewicz,
1978 - 1990

kpt. Edward Kisler,
1945 - 1956

ppor. Maria Kłosowska,
1944 - 1949

mjr Tadeusz Kociołkowski,
1944 - 1960

plk Wiesław Kołodziejcki,
1954 - 1990

mjr Józef Koperek,
1949 - 1958

mjr Jan Kostrzewa,
1944 - 1947
KBW, 1947 - 1969

kpt. Franciszek Kotarski,
kapitan, 1967 - 1979

plk Elias Koton,
1944 - 1957

ppor. Aleksy Kozioł,
1945 - 1952

pplk Aleksander
Kozłowski, 1946 - 1967

mjr Marian Krasowski,
1976 - 1990

pplk Bolesław Krzywiński,
1944 - 1957

Anna Kubiak, 1944

por. Aleksander Kuczyński,
1944 - 1961

mjr Leonard Kurz,
brak dat

Propaganda stanu wojennego w „Gazecie Współczesnej”

Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. władze rozpoczęły intensywną akcję propagandową, która miała wykazać słuszność i celowość decyzji ekipy generała Wojciecha Jaruzelskiego. Starano się obarczać „Solidarność” za złą sytuację polityczną, komunikaty Wojskowej Rady Ocalenie Narodowego przypominały czytelnikom o zasadach życia w stanie wojennym. W skład politycznej kampanii prasowej związanej ze stanem wojennym weszły także komentarze różnych wydarzeń, jak powstanie podziemnej „Solidarności”, delegalizacja „Solidarności” i powoływanie związków zawodowych zależnych od władz.

Na mocy dekretu zawieszono działalność wszystkich organizacji, stowarzyszeń i związków zawodowych, w tym NSZZ „Solidarność”, zakazano organizowania strajków i akcji protestacyjnych. Zawieszono wydawanie gazet i czasopism (miały się ukazywać tylko „Trybuna Ludu”, „Żołnierz Wolności” oraz po jednym dzienniku lokalnym drukowanym w 16 ośrodkach RSW). W Białymstoku drukowano „Gazetę Współczesną”. Wojewódzkie władze partyjne mając w pamięci słowa Albina Siwaka, który na IV Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej ostro krytykował Jana Sochę – naczelnego redaktora „Gazety Współczesnej” (odwołany został z funkcji w listopadzie 1981 r.) za sympatię i wsparcie jakiego udzielali niektórzy dziennikarze działaczom „Solidarności”, a także teksty o nadużyciach i arogancji władzy postanowiły przeprowadzić czystkę w „Gazecie Współczesnej”. 5 stycznia 1982 r. Sekretariat Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej powołał Mieczysława Chaję na redaktora naczelnego, a Mariana Suchożebrskiego na jego zastępcę, funkcję drugiego zastępcy pełnił Marian Wiśniewski, a sekretarzem redakcji został Jerzy Kwaczyński. Działami mieli kierować: Stanisław Świerad, Leszek Koleśnik, Agnieszka Świżdzińska i Bohdan Hryniewicki. Komentarzem politycznym i propagandą zajął się Dionizy

Sidorski. Postanowiono zwolnić następujących dziennikarzy: Janusza Stankiewicza, Henryka Kina, Marka Kusibę, Jerzego Chmielewskiego, Jerzego Muszyńskiego, Franciszka Piątkowskiego, Stanisława Pogorzelskiego, Andrzej Różalskiego i Zofię Jadczyk. Po tych zmianach „Gazeta Współczesna” znów stawała się dyspozycyjną i propagandową tubą Komitetu Wojewódzkiego PZPR.

Polityczna ofensywa władz przeciw „Solidarności” rozpoczęła się 14 grudnia 1981 r. wraz z drukiem „Gazety Współczesnej” nr 248 wydanej w nakładzie ponad 140 tysięcy egzemplarzy. Wielką czciską informowano o wprowadzeniu stanu wojennego, ukonstytuowaniu się Wojskowej Rady Narodowej, przemówieniu generała Wojciecha Jaruzelskiego. W tekście *Musimy sprostać tej próbie* zaatakowano „Solidarność”, którą oskarżano o działania mające na celu przejęcie władzy w Polsce i obalenie ustroju socjalistycznego. Do takiej sytuacji doprowadziła współpraca „Solidarności” z Konfederacją Polski Niepodległej i Komitetem Obrony Robotników. Podkreślano, iż Jaruzelski musiał wprowadzić stan wojenny, gdyż Polska runęłaby w przepaść. W następnych numerach „Gazety Współczesnej” pisano, iż społeczeństwo podporządkowało się rygorom stanu wojennego. W Białymstoku ludzie stawili się do pracy, byli powściągliwi w poglądach, skupieni w sobie, przejęci powagą sytuacji. W artykule *Zalogi w pełnych kompletach* („Gazeta Współczesna” nr 250 z 16 grudnia 1981 r.) podkreślano, iż w całym przemyśle Białostocki zapanowała atmosfera spokoju i zrozumienia, że władze PRL musiały sięgnąć po nadzwyczajne środki w imię nadrzędnych interesów państwa i jego obywateli. Nie było za to słowa, iż w poniedziałek 14 grudnia 1981 r. (pierwszy dzień roboczy po wprowadzeniu stanu wojennego) w Białostockich Zakładach Podzespołów Telewizyjnych „Unitra Biazeł” Bogusław Dębski i Ryszard Borucki zorganizowali całodniowy strajk w którym uczestniczyło około 600 osób. Komisja Zakładowa Polskiej Zjedno-

czonej Partii Robotniczej, na czele której stał Wiktor Rożko poparła strajk. Przed rozpoczęciem pracy przez drugą zmianę dyrektor „Unitry – Biazet” postanowił, że nie wpuści do zakładu przybyłych pracowników. Wobec takiej sytuacji Komitet Strajkowy podjął decyzję o zawieszeniu strajku. W Fabryce Urządzeń Grzewczych „Spomasz-Biawar” próbę przerwania pracy podjął przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Ryszard Siemiaszko. Rankiem 14 grudnia próbował zorganizować strajk protestacyjny w związku z wprowadzeniem stanu wojennego i internowaniem działaczy „Solidarność”. Nic z tego nie wyszło.

Oficjalnym powodem wprowadzenia stanu była dramatyczna sytuacja gospodarcza państwa, zagrożenie bezpieczeństwa. W istocie chodziło o zniszczenie „Solidarność”, która zagrażała monopolowi PZPR. Na podstawie art 45, ust. 1 Dekretu o stanie wojennym zarządzono utworzenie ośrodków internowania. Umieszczono w nich wytypowanych wcześniej działaczy „Solidarność”. Co jest charakterystyczne pisano o internowanych, ale nie podawano miejsca ich pobytu. W „Gazecie Współczesnej” z 18 grudnia 1981 r. redakcja tłumaczyła czym różniło się internowanie od tymczasowego aresztowania. To ostatnie stosowało się w związku z popełnieniem konkretnego przestępstwa, zaś do internowania nie było konieczności popełnienia przestępstwa. Także w „Gazecie Współczesnej” z 3 stycznia 1982 r. ukazał się tekst *Internowanie. Prawnik Informuje*. Był to swoisty *Poradnik internowanego*, w którym wyjaśniono, iż internowanie nie jest ani więzieniem, ani wzięciem do niewoli, ale inną formą czasowego ograniczenia wolności. Decyzje o internowaniu wydawał komendant wojewódzki MO. Decyzje doręczano w chwili zatrzymania. Internowany mógł się odwołać od decyzji do ministra spraw wewnętrznych. Internowani zostali zobowiązani do pisemnego wskazania opiekunów swoich nieletnich dzieci. W razie gdyby tego nie zrobili to sąd ustanawiał opiekunów. Nie mam informacji, czy któryś z internowanych działaczy białostockiej „Solidarność” odwołał się od decyzji komendanta wojewódzkiego MO.

Potem dość długo nie pisano w ogóle o internowanych. Dopiero 16 lutego 1982 r. w „Gazecie

Współczesnej nr 13 ukazał się tekst *Internowani*. Dwóch internowanych działaczy białostockiej „Solidarność” w swoich publicznych oświadczeniach stwierdziło, iż byli nieświadomi politycznej działalności „Solidarność”, żądali rozliczenia liderów „Solidarność” i jak zaznaczali nie byli przeciwni wprowadzeniu stanu wojennego. Dzięki tym lojalkom wyszli na wolność 30 grudnia 1981 r. Dalej był komentarz podpisany przez autora o pseudonimie (*dis*) w którym stwierdził, iż działacze „Solidarność” byli internowani ze względów profilaktycznych. Władze chciały chronić społeczeństwo i ich samych przed ich niekontrolowanym działaniem, jakie mogli podjąć pod wpływem emocji. Chwalił też regulaminy ośrodków odosobnienia pełne przywilejów. Była tam mowa o spacerach, swobodzie praktyk religijnych, dostępu do prasy i telewizji. Głodu też nie zaznawali, gdyż normy były wysokie, wzbogacane przez paczki od rodzin i organizacji. Rozumiał jednak, że odosobnienie stanowi obciążenie psychiczne, więc namawiał do podpisywania aktów lojalności wobec własnego państwa.

Oczywiście był to tekst, który zupełnie mijają się z prawdą. Internowani działacze białostockiej „Solidarność” zupełnie inaczej zapamiętali „internat”. W areszcie w Suwałkach, gdzie zostali umieszczeni w wieloosobowych celach pomieszczenia były niedogrzone i zagrzybione, ściany mokre i zimne, a po zgaszeniu światła, grasowały szczury. Na korytarzu brakowało szyb, w łazience woda zamrzła w kranach. Gazety dostarczano co kilka dni. Z rozrywek kulturalnych dostępne były szachy. Kąpiel raz w tygodniu (na zmianę ciepła i zimna woda), wymiana pościeli następowała co dwa tygodnie. Otoczeni byli słabą opieką lekarską, w aptece brakowało leków, a na dentystę trzeba było czekać przynajmniej tydzień. Racje żywnościowe były bardzo skąpe – całodobowe wyżywienie nie przekraczało 2, 6 tys. kalorii, uzupełnianych margaryną przemysłową. Na obiad podawano zupę, często z czerwonych buraków, pokrojonych w kostkę, drugie danie składało się przeważnie z ziemniaków i podrobów. Często podawano tzw. „kaczy żer”, czyli makaron z białym serem, na kolację chleb i dżem. Do łazienki wypuszczano dwa razy dziennie, na czas bardzo krótki, tak, że gdy ktoś

nie powrócił to klawisz zamykał go w łazience i wypuszczał, kiedy mu się podobało. W celach były wielkie kubły, gdzie się wyrzucało resztki jedzenia i załatwiała potrzeby fizjologiczne. Więzionym urządzano również tzw. „suche łaźnie”. Wyprowadzano internowanych z cel, prowadzono wśród szpaleru zomowców i strażników w kaskach, uzbrojonych w szturmowe pały. W łaźni padało polecenie rozbierania się do naga. Następnie więźni ustawiali się twarzami do ściany. Strażnicy robili wtedy szczegółową rewizję ubrań. W celach w tym czasie trwał tzw. kipisz, w czasie którego rekwirowano krzyżyki, święte obrazki, teksty wierszy i piosenek, a także korespondencję. Najlepsze warunki panowały w ośrodku internowania w Kwidzynie, gdzie trafili niektórzy działacze z Białegostoku (Konrad Kruszewski, Bernard Bujwicki, Józef Nowak). Były tam luźne cele, i w miarę normalne sanitariaty i świetlice.

Duchowego wsparcia internowanym udzielił ks. biskup Mikołaj Sasinowski z Łomży, który odwiedził internowanych w Suwałkach pod koniec stycznia 1982 r. Odprawiona została po raz pierwszy od 13 grudnia msza święta. Ksiądz biskup w swoim kazaniu prosił więzionych o wytrwałość i wiarę w zwycięstwo słusznej robotniczej sprawy. Po mszy świętej odwiedzał internowanych w ich celach. Obiecał, iż będzie robił wszystko, by ulżyć doli więzionych działaczy „Solidarności”.

Dionizy Sidorski czołowy propagandysta „Gazety Współczesnej” w artykule *Dzień wśród internowanych* opublikowanym w „Gazecie Współczesnej” nr 66 z 2 kwietnia 1982 r. pisał, iż ludzie opowiadają niestworzone rzeczy o warunkach panujących w ośrodkach internowania. Także Radio wolna Europa ciągle o tym informuje, więc on poczuł się zobowiązany zająć się problemem ludzi internowanych, pokazać czytelnikom rzeczywiste warunki panujące w ośrodkach odosobnienia. Wybrał się więc do Gołdapi, gdzie znajdował się ośrodek odosobnienia dla działaczek „Solidarności. Gdy przybył na miejsce wrażenie na nim wywarł nowy budynek, którego standard był wyższy niż w orbisowskim hotelu „Solec” w Warszawie. Właśnie w tym nowym obiekcie żyły w luksusie internowane. W opinii autora chodziły one, przynajmniej we

własnym przekonaniu, w aureoli bohaterek narodowych. Były one nawiedzone, a ksiądz Smędzik roześmiany śpiewał o zniszczeniu i śmierci. Dionizy Sidorski posuwał się nawet do stwierdzeń typu „nie widziałem tam żadnej ładnej kobiety”, sugerując, iż działanie przeciwko władzy było efektem kompleksów internowanych kobiet. W dość obrzydliwy sposób autor artykułu pisał, iż do internowanych płyną zagraniczne paczki z kawą, herbatą, kakao, czekoladą, szynką i innymi frykasami, których obsługa ośrodka nigdy przedtem na oczy nie widziała. Kobiety opuszczały ośrodek z pełnymi walizkami. Pod koniec artykułu autor użalał się nad strażnikami, którzy musieli konsumować posiłki w małym pomieszczeniu, gdyż internowane nie zgodziły się jadać z nimi w stołówce.

Jakże inaczej przedstawiała się rzeczywistość. Ośrodek w Gołdapi nie różnił się zbyt od pozostałych 55 placówek w Polsce. Panował tam regulamin więzienny, kobiety były przez cały czas pilnowane przez wojsko, inwigilowane i godzinami przesłuchiwane przez funkcjonariuszy SB. Jednej z internowanych wypuszczenie na pogrzeb syna uzależniono od podpisania lojalki. Kiedy odmówiła, koleżanki w jej obronie podjęły protest głodowy, czym wymusiły wydanie przepustki. Mimo licznych represji w ośrodku istniało intensywne nieformalne życie – dzięki przemyconym radioodbiornikom słuchano zachodnich rozgłośni, produkowano ulotki, prowadzono kursy samokształceniowe. Przez cały okres funkcjonowania ośrodka, czyli do 24 lipca 1982 r., przebywały w nim łącznie 392 kobiety. Ten mocno tendencyjny artykuł Sidorskiego pokazuje jakie metody stosowała „Gazeta Współczesna” w walce z „Solidarnością”. Można się zastanawiać ilu czytelników uwierzyło w rewelacje, które zaprezentował autor.

Był to najmocniejszy tekst Sidorskiego. Wcześniej pisał on o Zbigniewie Simoniuku. W artykule *Żywa pochodnia czyli wielka mistyfikacja* („Gazeta Współczesna 1982 nr 8) stwierdził, iż sprawa podpalenia Simoniuka przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej znana w Polsce i Europie Zachodniej została wykorzystana przez białostocką „Solidarność” w batalii o wolne soboty, a sam Simoniuk wcześniej nieznan opinii publicznej narodził się w czasie dla

siebie idealnym. W kolejnych artykułach, które ukazały się w „Gazecie Współczesnej” całą sprawę przedstawił jako wielką mistyfikację, a Simoniuka jako człowieka niezrównoważonego psychicznie, za wszelką cenę dążącego do zdobycia sławy. Zbigniew Simoniuk zmarł w Areszcie Śledczym w Białymstoku. Przyczyny jego śmierci nie udało się do tej pory wyjaśnić.

W różny sposób próbowano skompromitować „Solidarność”. W „Gazecie Współczesnej” nr 17 z 25 stycznia 1982 r. ukazał się tekst *Gra w kartki* autorstwa Krystyny Koneckiej. Autorka poinformowała czytelników, iż funkcjonariusze Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej skonfiskowali w Zarządzie Regionu kartki na mięso i jego przetwory. Kartki te przekazali rolnicy z Brańska, Suchowoli, Korycina, Jasionówki na potrzeby robotników ze Śląska. Kartki znalazły się w siedzibie Zarządu Regionu i nie zostały przekazane adresatom przez co się zmarnowały przez niedbalstwo białostockich działaczy.

Kolejny tekst Heleny Pilipuk, *Na co szły związkowe pieniądze?* ukazał się 11 lutego 1982 r. w „Gazecie Współczesnej”. Autorka informowała czytelników, iż Zarząd Regionu białostockiej „Solidarności” szastał pieniędzmi ze składek szeregowych członków „Solidarności”. Co więcej poprzednia Wojewódzka Rada Związków Zawodowych krytykowana przez robotników i rozwiązana jeszcze w 1980 r. prowadziła dział socjalny i pieniądze wydawała na potrzeby robotników. Autorka analizując bilans twierdziła, iż nie mogła się doszukać tak głoś-

no akcentowanej przez „Solidarność” potrzeby uczciwości i służby społeczeństwu.

Jest to tylko kilka wybranych artykułów zamieszczonych w „Gazecie Współczesnej”. Zainteresowany czytelnik może znaleźć ich kilkadziesiąt. Zastanawiać może czy ówczesne społeczeństwo ulegało propagandzie i uwierzyło w lansowane przez władze hasła. Trudno też jest stwierdzić, czy akcja propagandowa była skuteczna. Pamiętajmy jednak, iż reżymowa prasa, radio i telewizja były często jedynym kontaktem ze światem większości ówczesnych Polaków. Dlatego może nie ma co się za bardzo dziwić, gdy słyszy się, że 41% społeczeństwa uznaje za uzasadnioną decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego, 33% jest przeciwnego zdania, a 27% nie zajęło w tej sprawie jednoznacznego stanowiska (są to dane z grudnia 2010 r.). Polacy **najczęściej podają uniknięcie inwazji wojsk sowieckich za argument uzasadniający wprowadzenie stanu wojennego**. Część społeczeństwa stwierdza, że stan wojenny zapobiegł rozpadowi państwa, jeszcze inni utrzymują, że jego wprowadzenie miało utrzymać komunistów u władzy. Co ciekawe tylko 12% ludzi uznało, że stan wojenny wprowadzony został po to, aby zlikwidować „Solidarność”. Jest też grupa ludzi, którzy w zasadzie nie wiedzą dlaczego stan wojenny został wprowadzony 13 grudnia 1981 r.

Marek Kietliński

Na stronach 20-23 publikujemy niezwykle ciekawy dokument: „Gazety Współczesnej” przynoszący informacje o napaści krajów NATO na Polskę. Jeszcze nie sposób określić charakteru tej publikacji. Czy miała to być prowokacja? Czy może jej wydanie należy wiązać z wielkimi manewrami wojsk Układu Warszawskiego? Może testowano w ten sposób sprawność pozostającego na usługach władz zespołu redakcyjnego? Jego możliwości zredagowania i wydania w „trybie alarmowym” białostockiego dziennika, organu KW PZPR, w momencie wprowadzenia stanu wojennego? Odpowiedzi mogliby udzielić ci, którzy w przygotowaniu tej edycji brali udział. Z informacji uzyskanych od pracowników Zakładów Graficznych w Białymstoku, wynikało, że w razie konfliktu wojennego ten nowoczesny zakład miał przejąć z terenów Polski objętych wojną wszystkie druki gazet. BZG miały najlepszy sprzęt w Polsce. Tu była specyficzna produkcja, m.in. paszportów, kartek na mięso.

Jeden ze świadków wspomina: „Otrzymaliśmy zadanie druku ...Wszystkie okna w działach produkcji zostały osłonięte papierem z roli zadrukowanym na czarno (druk na maszynie rotacyjnej „Plamag”). Wyłączono prąd. Włączone zostały agregaty prądotwórcze. Zaczęliśmy składać i łamać czterostronicową „Gazetę Współczesną”. Odbitki kart („szczołki”) do korekty były ponumerowane. Należało się z tego rozliczyć. Druk przebiegał na maszynie typograficznej...

Będziemy wdzięczni za wszelkie informacje na ten temat.

Imperializm rozpętał wojnę Wojska Układu Warszawskiego — przeciw wspólnemu wrogowi

Rodacy! Mieszkańcy naszego regionu!

Dzisiaj rano państwa należące do NATO dokonały zbrojnej agresji na NRD, Polskę i inne kraje socjalistyczne. Wrog przysięgł zmasowany atak na nasze miasta i wsie przy użyciu lotnictwa. Wojska Układu Warszawskiego, wykonując swój patriotyczny i międzynarodowy obowiązek, powstrzymały napór sił napastników na całej długości frontu w NRD.

W obliczu zagrożenia niepodległości naszej Ojczyzny, Wojewódzkie Komitety Obrony w Białymstoku, Łomży i Suwałkach zwracają się z apelem do całego społeczeństwa regionu:

- ▲ Twórzcie grupy samoobrony i porządku, chroniące przed próbami prowokacji i sabotażu.
- ▲ Wykonujcie sumiennie swoje obowiązki zawodowe, wspierając swym wysiłkiem działania armii.
- ▲ Pomagajcie sobie wzajemnie w trudnych sytuacjach aż do zakończenia działań wojennych.

OBYWATELE! Każdy Polak i każda Polka staje w zwartym szeregu, by bronić swej Ojczyzny przed wrogiem, którego zdradziecka napaść na nasz kraj ukazała prawdziwe oblicze imperializmu, którego główną ostopą i siłą napędową są Stany Zjednoczone.

RODACY! — do pracy i obrony! Do WIELKIEGO CZYNU na rzecz zagrożonej Ojczyzny — Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!

Wojewódzkie Komitety Obrony
w Białymstoku, Łomży i Suwałkach

Proletariusze
wszystkich krajów
łączcie się!

Gazeta Współczesna

DZIENNIK POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Dekret Rady Państwa Stan wojny na terytorium PRL

W związku z agresją państw NATO na Polskę i sąsiednie kraje socjalistyczne należące do Układu Warszawskiego Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, działając na podstawie Konstytucji PRL (art. 33, ust. 2) wprowadza z dniem 25 listopada 1985 r., od godz. 8.00 stan wojny na terytorium całego kraju.

OGŁASZA SIĘ POWSZECHNIĄ MOBILIZACJĘ roczników objętych wykazem na okres wojenny. Wszyscy obywatele podlegający obowiązkowi wojskowemu winni natychmiast zgłaszać się we właściwych komendach uzupełnień.

OBYWATELE — RODACY! Wszyscy stajemy do obrony naszej Ojczyzny — Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!

Przewodniczący
Rady Państwa PRL
WOJCIECH
JARUZELSKI

Warszawa, 26. XI. 1985 r.

Zaloga Wydziału Uchwyków Precyzyjnych FPiU zebrała się wczoraj na krótkiej masówce potępiającej agresję sił imperialistycznych na kraje socjalistyczne.

Fot. Z. WRÓBLEWSKI

Liczy się każdy czyn i każda inicjatywa

W pierwszym szeregu

Wybuchła wojna. Sprawa polska ukazała się ponownie na europejskiej i światowej widowni.

W obliczu narodowego zagrożenia każdy czyn i każda inicjatywa mają wartość nieocenioną. Mówią o tym pierwsi sekretarze organizacji partyjnych większych zakładów pracy Białogostoku:

— Stan zagrożenia i wojny — powiedział tow. Edward Nowak z Zakładów im. dyr. Sierżana — budzi refleksje ogólniejszej natury. Jaka to cywilizacja, która rodzi takie owoce, jaki świat, który dla szczęścia swego nie widzi innej drogi niż przemoc i gwałt?

— Wrog, którego kulturę sławił cały świat — zauważył tow. Stefan Fer z BZPB „Pasty” — ma czelność twierdzić teraz, że brakuje mu miejsca, że zamiast dwóch musi istnieć jeden system.

— Nie znamy końca wojny — powiedział tow. Jan Kowal z Zakładu Energetyki Ciepłej. Nie wiemy w co się obróci. Wiemy natomiast, że tak jak niegdyś powstańcy, szwoleżerowie i ulani, partyzanci, westerplacze i żołnierze WP, my — członkowie partii stanemy w pierw-

szym szeregu obrońców ojczyzny, by walczyć z wrogiem do ostatniej kropli krwi. (CI)

Nasz komentarz

Czas próby

DZIEŃ po dniu przybywało nam trusk. Dźwięczne być może w zwykłym czasie nazwy: „Alaska”, „Pershing”, „Trident” układały się coraz częściej w mroczny szereg. Mimo usilnych starań Związku Rudzieckiego i konsekwentnie zgłaszanych przez nasz kraj inicjatyw pokojowych, obaw przybywało. Już wtedy, gdy zgłasza nadzieję na podpisanie układu „SALT-2” szukaliśmy odpowiedzi na pytanie: co dalej? Dla nas było oczywiste — należy przewnie, bogacie kraj. Dla przywódców imperialistycznych mocarstw odpowiedzi były jednak inne: coraz głośniejsze i aroganckie kwestionowanie granic i ładu w Europie.

ciąg dalszy na str. 2.

Granica na łebie w ogniu

Odpowiedź na agresję

WARSZAWA (PAP) — Biuro Informacyjne Wojsk Układu Warszawskiego podało w dniu 26 listopada komunikat następującej treści:

Dzisiaj o godzinie 5.00 wojska Republiki Federalnej Niemiec dokonały agresji na terytorium Niemieckiej Republiki Demokratycznej. W to wojsk lotniczych i lotnictwa. Wrogi wojska przekroczyły granice NRD w rejonie Suhl i Rostocku, wykonały też ataki powietrzne na Drezno, Berlin i Budziszyn. Wojska Narodowej Armii Ludowej NRD szybko przeszły z rejonów koncentracji do rejonów rozwinęcia i przystąpiły do walki.

Zgodnie z decyzją Dowódcy Wojsk Układu Warszawskiego wydanej na podstawie postanowienia Doradczego Komitetu Politycznego, działania osłonowe i wspomagające rozpoznały siły zbrojne PRL, ZSRR i CSRS.

Już w pierwszych walkach przeciwnik poniósł znaczne straty w sile żywej i sprzęcie.

Wrog rozpoczął także terrorystyczne naloty na niektóre ośrodki w Polsce. Do działań przystąpiły wojska obrony wewnętrznej i siły obrony cywilnej PRL.

Do Czytelników

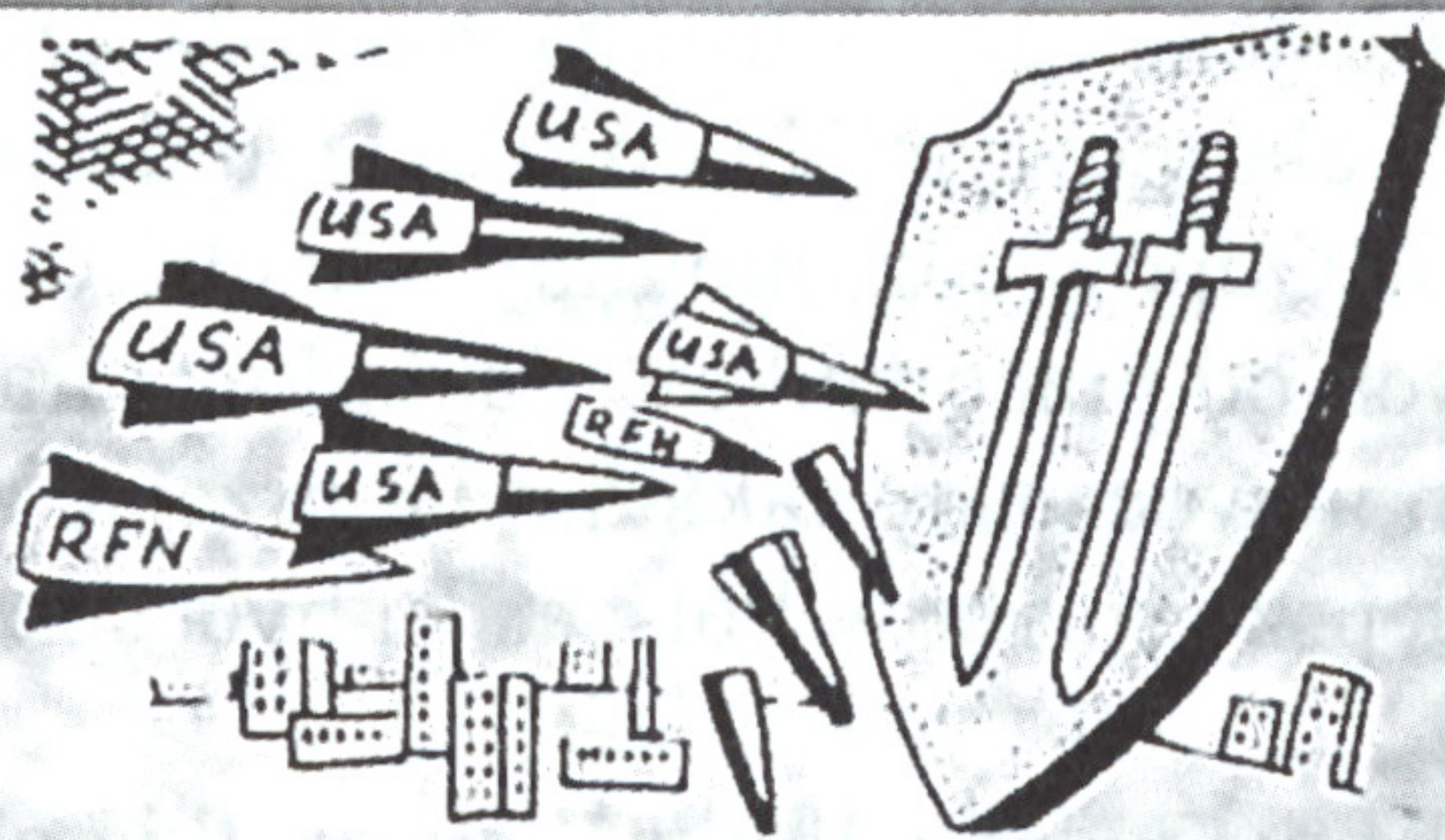
Teraz każdy dzień przynosi dodatkowe obowiązki wobec Ojczyzny, rodzin żołnierzy, sąsiadów. Dla Redakcji wynikają też nowe powinności.

W mniejszym formacie wprawdzie, ale nadal jesteśmy z Wami. Sytuacja wymaga zmniejszenia liczby tytułów gazet lokalnych. Nie ukazały się więc pozostałe piśmie wydawane przez BWP, zaś

„GW” będąc dołączane do Czytelników wraz z „Trybuną Ludu” i „Żołnierzem Wolności”.

Warunki wojenne wymagają, aby każdy zrobił to co powinien i jeszcze więcej. Dotyczy to w równej mierze nas — dziennikarzy i całego społeczeństwa. Jest to wspólny, trudny sprawdzian, któremu musimy sprostać.

REDAKCJA

Wiadomości dnia

▲ **BRUKSELA.** Ministrowie Spraw Zagranicznych NATO zebrał się wczoraj w Brukseli w związku z sytuacją jaka się wytworzyła na granicy NRD-RFN. Zapowiedziano ustalenie wspólnej strategii postępowania, popierającej jednocześnie zbrojną akcję Republiki Federalnej Niemiec.

▲ **WASZYNGTON.** Prezydent Stanów Zjednoczonych spotkał się na nadzwyczajnym posiedzeniu z Sekretarzem Obrony USA. Sekretarz ds. Obrony poparł militarną akcję RFN zapowiadając polityczny i wojskowy pomoc.

▲ **MOSKWA.** Dowódcy Zjednoczonych Sił Zbrojnych Państw-Stron Układu Warszawskiego zapowiedzieli, że jeśli zajdzie potrzeba, Wojska Układu przystąpią do wspólnej pomocy lotniczemu narodowi NRD.

▲ **PARYŻ.** Spółczesność Francji na licznych wiecach wypowiedziała się ostro przeciwko brutalnej napaści RFN na NRD. Przed ambasadą RFN w Paryżu zebrał się 50-tygodniowy tłum demonstrantów, którzy na znak protestu spalili flagę tego kraju.

▲ **SZTOKHOLM.** Premier Szwecji zadeklarował szczerą pomoc w ewentualnych rozmowach medycznych.

Wszyscy do obrony Ojczyzny!

OBWIESZCZENIE

o wprowadzeniu stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa

Kierując się potrzebą zapewnienia wzmożonej ochrony podstawowych interesów państwa i obywateli, w celu stworzenia warunków skutecznej ochrony spokoju, ładu i porządku publicznego oraz przywrócenia naruszonej dyscypliny społecznej, a także mając na względzie zabezpieczenie możliwości sprawnego funkcjonowania władzy i administracji państwowej oraz gospodarki narodowej – działając na podstawie art. 33 ust. 2 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej – Rada Państwa wprowadziła stan wojenny.

W związku z tym podaje się do publicznej wiadomości, że na czas obowiązywania stanu wojennego w szczególności:

- 1) zakazane zostało zwoływanie i odbywanie wszelkiego rodzaju zgromadzeń, pochodów i manifestacji, a także organizowanie i przeprowadzanie zbiórek publicznych oraz imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych bez uprzedniego uzyskania zezwolenia właściwego terenowego organu administracji państwowej, z wyjątkiem nabożeństw i obrzędów religijnych odbywających się w obrębie kościołów, kaplic i innych miejsc przeznaczonych wyłącznie do tych celów;
- 2) zakazane zostało rozpowszechnianie wszelkiego rodzaju wydawnictw, publikacji i informacji każdym sposobem, publiczne wykonywanie utworów artystycznych oraz użytkowanie jakichkolwiek urządzeń poligraficznych bez uprzedniego uzyskania zgody właściwego organu;
- 3) zawieszono zostało prawo pracowników do organizowania i przeprowadzania wszelkiego rodzaju strajków oraz akcji protestacyjnych;
- 4) nałożony został na osoby przebywające w miejscach publicznych obowiązek posiadania przy sobie dokumentu stwierdzającego tożsamość, a w stosunku do uczniów szkół mających ukończone lat 13 — legitymacji szkolnej lub tymczasowego dowodu osobistego;
- 5) wprowadzony został obowiązek uprzedniego uzyskania zezwolenia właściwego terenowego organu administracji państwowej na pobyt stały w strefie nadgranicznej, a organu Milicji Obywatelskiej na pobyt czasowy w tej strefie;
- 6) zakazane zostało uprawianie turystyki oraz sportów żeglarskich i wioślarskich na morskich wodach wewnętrznych i terytorialnych.

Ponadto w czasie obowiązywania stanu wojennego, w zakresie powszechnego obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej:

- 1) poborowi uznani za zdolnych do służby wojskowej oraz żołnierze rezerwy niezależnie od ich przeznaczenia mogą być w każdym czasie powołani do czynnej służby wojskowej, na zarządzenie Ministra Obrony Narodowej;
- 2) określone jednostki organizacyjne administracji państwowej i gospodarki narodowej, wykonujące zadania szczególnie ważne dla obronności i bezpieczeństwa państwa, objęte zostały militaryzacją, co oznacza nałożenie na osoby zatrudnione w tych jednostkach szczególnych obowiązków, o których osoby te

zostaną poinformowane przez kierowników zakładów pracy;

- 3) osoby przeznaczone do służby w określonych formacjach obrony cywilnej mogą być zobowiązane do pełnienia czynnej służby w obronie cywilnej w czasie i zakresie wynikającym z wykonywanych zadań;
- 4) obywatele mogą być zobowiązani przez właściwe terenowe organy administracji państwowej i organy administracji wojskowej do wykonania określonych świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony państwa.

W czasie obowiązywania stanu wojennego, jeżeli będą tego wymagały interesy ochrony spokoju, ładu i porządku publicznego, uprawnione organy administracji państwowej mogą również:

- 1) wprowadzić ograniczenia swobody poruszania się mieszkańców w określonym czasie i miejscach przez wprowadzenie godziny milicyjnej albo zakazu opuszczania lub przybywania do określonych województw, miast i gmin;
- 2) nałożyć obowiązek uprzedniego uzyskiwania zezwolenia właściwego terenowego organu administracji państwowej na zmianę miejsca pobytu, polegającą na przeniesieniu się do innej miejscowości na czas dłuższy niż 48 godzin oraz obowiązek niezwłocznego zameldowania się w nowym miejscu pobytu;
- 3) zawiesić działalność stowarzyszeń, związków zawodowych, zrzeszeń oraz organizacji społecznych i zawodowych, których działalność stanowi zagrożenie dla interesów bezpieczeństwa państwa, z wyjątkiem kościołów i związków wyznaniowych;
- 4) wprowadzić cenzurę przesyłek pocztowych, korespondencji telekomunikacyjnej oraz kontrolę rozmów telefonicznych;
- 5) zobowiązać posiadaczy radiowych urządzeń nadawczych i nadawczo-odbiorczych do złożenia tych urządzeń do depozytu we wskazanych miejscach;
- 6) zobowiązać posiadaczy broni palnej krótkiej oraz broni myśliwskiej i sportowej, a także posiadaczy amunicji i materiałów wybuchowych do złożenia ich we wskazanych miejscach;
- 7) zakazać dokonywania zdjęć fotograficznych i filmowych oraz obrazów telewizyjnych określonych obiektów i miejsc albo na określonych obszarach;
- 8) zakazać używania określonych odznak i mundurów;
- 9) wstrzymać lub ograniczyć pracę określonych urządzeń łączności oraz wykonywanie usług łączności pocztowej i telekomunikacyjnej;

10) zawiesić lub ograniczyć przewóz osób i rzeczy w transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym i wodnym oraz ruch pojazdów mechanicznych na drogach publicznych;

11) zamknąć lub ograniczyć graniczny ruch osobowy i towarowy przez przejścia graniczne.

W czasie obowiązywania stanu wojennego osoby naruszające wprowadzone zakazy, nakazy, obowiązki i ograniczenia, podlegają obostrzonej odpowiedzialności karnej za przestępstwa lub wykroczenia w postępowaniu doraźnym i przyspieszonym.

Osoby, mające ukończone lat 17, w stosunku do których istnieje uzasadnione podejrzenie, iż pozostając na wolności prowadzą działalność zagrażającą bezpieczeństwu państwa mogą być internowane w ośrodkach odosobnienia na czas obowiązywania stanu wojennego — na podstawie decyzji komendanta wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej.

W stosunku do osób pełniących służbę wojskową i służbę w jednostkach zmilitaryzowanych oraz służbę w obronie cywilnej — stosowana będzie za przestępstwa popełnione w związku z tą służbą odpowiedzialność karna przed sądami wojskowymi według przepisów odnoszących się do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej w czasie wojny.

Podaje się również do publicznej wiadomości, że w przypadkach zbiorowego lub indywidualnego bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności obywateli albo mienia społecznego, indywidualnego lub osobistego znacznej wartości, a także zagrożenia lub zajęcia budynków administracji państwowej i organizacji politycznych oraz ważnych obiektów i urządzeń gospodarki narodowej albo obiektów ważnych dla obronności lub bezpieczeństwa państwa, obok indywidualnych i zespołowych działań funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i innych formacji powołanych do ochrony porządku publicznego mogą być wprowadzone oddziały i pododdziały sił zbrojnych (wojska), przy czym wszelkie te siły uprawnione są do użycia środków przymusu bezpośredniego w celu przywrócenia spokoju, ładu i porządku publicznego.

Wzywa się wszystkich obywateli do bezwzględnego przestrzegania wprowadzonych zakazów, nakazów i ograniczeń oraz wykonywania innych nałożonych obowiązków, a także podporządkowania się wszelkim zarządzeniom uprawnionych władz, wydanym w celu zapewnienia spokoju, ładu i porządku publicznego oraz umocnienia dyscypliny społecznej.

PRZEWODNICZĄCY RADY PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ